

# DUHOVNI PASTIR.

*Izhaja vsak mesec. — Velja 4 glđ. na leto.*

Letnik II.

V Ljubljani, aprila 1885.

4. zvezek.

## Velikonočna nedelja.

### I. Jezus — naš Kralj.

Jezusa iščete Nazareškega, križanega;  
vstal je, ga ni tukaj. Mark. 16, 6.

Imenitne in veličastne skrivnosti naše sv. vere smo v poslednjem času obhajali. V genljivih obredih nam je sv. cerkev v velikem tednu pred oči stavila britko trpljenje in grenko smrt Jezusa Kristusa, in kako so pretresali radostni glasi, s kterimi nam je že včeraj oznanjala veličastno vstajenje Gospodovo. Prav je, da se teden, v kterem je naš Zveličar toliko trpel ter nas s svojo prebitko smrtjo rešil večnega pogubljenja, imenuje veliki teden; prav je, da se nedelja, ko je naš Odrešenik kot premagovalec smrti in pekla ves čistiljiv iz lastne moči iz groba vstal, imenuje velika nedelja, in prav je, da se ves čas, ko se spominjamo teh veličastnih dogodkov, imenuje velikonočni čas. Zakaj vse, kar je v zvezi z Jezusovim trpljenjem, z njegovo smrtjo in njegovim vstajenjem, vse je veličastno in presunljivo, tako presunljivo, da so ljudje, kteri so zraven bili, kar strmeli in trepetali, in celo mrtva natora se je zavzela; zemlja se je potresla, ko je Jezus svojo dušo izdihnil na križu, in zopet se je zemlja potresla, ko se je njegova duša spet s telesom sklenila, ko je oživel in od smrti vstal. Ljudje, ki so bili pri smrti Jezusovi na Kalvariji, bili so tako presunjeni, da so se skesani na prsi trkali in trepetaje vrnili — in ko je Jezus grob zapustil, je varuhe, junaške vojščake, tolika groza obšla, da so strahu na tla popadali, kakor bi bili mrtvi; kar je ajdovski stotnik ob Jezusovi smrti videl in slišal, mu je tako srce presunilo, da je rekel: „*V resnici, Sin božji je bil ta!*“ — in ko so po vstajenji aposteljni zagledali Jezusa, so kar

ostrmeli in se niso mogli dovelj načuditi njegovemu veličastvu. — Jezus sam je hotel ravno v teh dveh dogodbah posebno pokazati svoje veličastvo. Ko je šel v svoje trpljenje, ni hotel priti peš, ampak kakor veličastni kralj je hotel prijahati v Jeruzalem; ko ga je vprašal Pilat, ali je kralj? mu je naravnost rekel, da je kralj, pa da je njegovo kraljestvo vzvišeno nad vsako drugo kraljestvo, ker ni od tega sveta; posebno pa je s tem pokazal svojo kraljevo moč, da je od mrtvih vstal. Zato pa še zdaj sv. cerkev ravno v velikonočnem času posebno preslavlja in povzdiguje njegovo moč in veličastvo; kaže nam na njegovi prelepi podobi bandero, znamenje slavne zmage, s prelepim petjem in slovesnim zvonjenjem obhaja pri procesijah njegovo zmagoslavje; mašniki celi teden molimo pred evangelijem prelepo pesem, ktere konec se glasi: „Vemo, da je Kristus vstal; kralj, zmagovalec, usmili se nas!“

Tudi mi, preljubi! ako se prav globoko zamislimo v veličastne dogodbe velikonočnega časa, ako z vernim srcem ogledujemo prelepo podobo od smrti vstalega Jezusa — tudi mi pač ne moremo družega kakor strmeti in čuditi se takemu veličastvu in z aposteljni in s pobožnimi ženami ga častiti in moliti. In če vredno častimo svojega nebeškega Kralja, se bomo tudi mi po njegovi obljubi vdeležili njegovega veličastva. Zato menim, da bo nam vsem koristno, ako danes preišljujemo veličastvo Jezusa Kristusa; želim vas prepričati: 1) kako veličasten kralj je Jezus Kristus in 2) kako smo po njem tudi mi povzdignjeni do kraljeve časti.

## I.

Nobeno drugo ime nam tako ne zaznamenja veličastva Jezusovega, kakor ime kralj. Jezus Kristus je od vekomaj najvikši Gospod, je Kralj vseh kraljev, ker je Stvarnik nebes in zemlje, ker je naš vsemogočni Bog v vsem enak nebeškemu Očetu. Pa po svojem večevčenju je še posebej Kralj postal, ker si je ustanovil novo kraljestvo, katero je sicer na svetu, pa ni od tega sveta — duhovno kraljestvo. Da je tedaj Jezus Kristus resnično naš Kralj, to nam spričujejo vsi časi, to je prepričanje vseh stoletij, vseh vekov, to bo še v večnosti naše srečno ali pa nesrečno spoznanje.

1. Že Adam in Eva sta slišala slaviti moč tega Kralja, ker jima je nebeški Oče obljubil odrešenika tako močnega, da bo peklenski kači glavo strl, tedaj — Kralja tako mogočnega, da bo pekel in njegovo oblast premagal. In da sta Adam in Eva zdaj v nebesih, zahvaliti se imata le temu nebeškemu Kralju, na čegar moč sta se

zaupljivo zanašala in v tem zaupanju pokoro delala. Ni jima bilo dano gledati njegovih ran na nogah in rokah in njegove srčne rane, ni jima bilo dano, le enkrat obhajati prelepe velikonočne praznike: a blagor jima, ker sta verovala in v zaupanju pokoro delala. Zdaj gledata, kar sta tako željno pričakovala.

2. Enako so se pozneje ves čas vsi verni Izraelci z velikim zaupanjem obračali na moč tega nebeškega Kralja, ker jim je Bog večkrat napovedoval njegov prihod, najpred po očakih, potem po prerokih. In kolikrat imenujejo preroki obljubljenega Mesija naravnost Kralja in prelepo opisujejo njegovo moč in veličastvo njegovo.

a) Čeravno bo krotak, kakor jagnje, bo vendar mogočen vladar: „Na njega rami je poglavarstvo; na Davidovem sedežu in v njegovem kraljestvu bo sedel“ (Iz. 9, 6.), pravi Izaija in željno prosi: „Gospod, pošlji Jagnje, Gospodovalca zemlje.“ (Iz. 16, 1.) b) Preroki blagrujejo čas, v katerem bo živel in kraljeval, ter kraj, kjer bo rojen: „Ti Betlehem, zemlja Judova, nisi nikakor najmanjša med vojvodi Judovimi; zakaj iz tebe bo prišel vojvoda, kateri bo vladal moje ljudstvo.“ — „Močno se veseli, hči sijonska, raduj se, hči jeruzalemska! glej, tvoj Kralj pride k tebi, pravičen je in rešenik, krotek in sedeč ne žebetu podjarmljene oslice.“ (Cah. 9, 9.)

O kaj bi bili pač dali pobožni očaki in preroki in bogoljubni Izraelci, ko bi bili mogli le enkrat samkrat praznovati velikonoč, kakor jo mi! Ni jim bilo dano gledati ran na rokah in nogah in srčne rane — a vendar so v zaupanju na njegovo veličastvo pravično živeli in rešili svojo dušo. Vekomaj bodo alelujo prepevali svojemu nebeškemu Kralju, katerega so nekdanj tako zaupno pričakovali.

3. Kar so pravični v starem času tako željno pričakovali, se je slednjič zgodilo, ko je bil čas dopolnjen. Že je prišel angelj iz nebes napovedat prihod Mesijev. In glejte, angelj božji pravi ravno to, kar so preroki govorili: „Kraljeval bo v hiši Davidovi vekomaj in njegovemu kraljestvu ne bo konca.“ (Luk. 1, 32. 33.)

Približala se je tista presrečna noč, — sveti večer jo še zdaj spoštljivo imenujemo — ko je prišel toliko željno pričakovani Kralj na svet. Silno ponižen, tih in priprost je njegov prihod: njegova kraljeva palača je revni betlehemiški hlevec, njegov tron trde jaslice — in vendar je to uborno jokajoče Detice: vsemogočni Kralj! Angelji so njegovi služabniki, ki mu prepevajo slavo, da odmeva od nebes do zemlje, in hitijo pobožnim pastircem naznanit njegov prihod. In glej, kako hitijo dobri pastirci in kleče molijo novorojenega Kralja. O blagor jim, ker so verovali, čeravno Jezusa niso videli v velikonočnem

veličastvu, ampak v nezmerni ponižnosti, kakor nezmožno Detice v veliki revščini!

Kmali potem pridejo iz daljnih krajev jutrove dežele trije Modri — imenitni kralji so in po novorojenem Kralju poprašujejo, pozemeljski kralji pridejo obiskat nebeškega Kralja! In ko ga najdejo, jih to čisto nič ne moti, da ga vidijo v tolikem uboštvu. — spoštljivo pokleknejo, ga molijo in potlej kraljevo obdarujejo! O kako bi se bili še-le radovali, ko bi bili toliko vedeli o Jezusu, kakor mi vemo; ko bi bili mogli le enkrat samkrat obhajati velikonoč!

Med tem pa, ko se kralji in pastirci veselijo novorojenega Kralja, se Herod trese in ves Jeruzalem ž njim! Čisto malo Dete še je Jezus, in vendar tako mogočen Kralj.

4. Trideset let je Jezus potem živel skrito in samotno z Jožefom in Marijo, nepoznan med svetom: pa kolikrat sta ga Jožef in Marija prisrečno pozdravila, kakor sv. Tomaž po vstajenji: „Moj Gospod, moj Bog!“ Če tudi nista videla njegovega veličanstva, sta vendar spoznala in častila Jezusa kot Kralja; uborna je bila hišica v Nazaretu in vendar je bila Jožefu in Mariji nad vse ljuba, ker je bila kraljeva palača — veličastna, kakor še ni bila nobena druga hiša na svetu in ne bo. Sv. Jožef je že pred umrl, a Marija ga je videla v velikonočni slavi — Kralja, veličastnega zmagovalca. Zato jo še zdaj vsako leto blagrujemo v tem veselem času rekoč: *Veseli se Kraljica* . . .

5. Pa Jezusovo veličastvo ni smelo ostati zmiraj skrito. Prišel je čas, da je Jezus očitno med ljudi stopil, in zdaj se je imela razodeti njegova kraljeva moč vsem ljudem, najpred po Judeji in od tod naj bi jo zvedel vesoljni svet. Že sv. Janez Krstnik oznanja ljudem: „Med vami je, katerega vi ne poznate“ in jim razlaga, da je tako velik, da ni vreden mu jermene od čevljev odvezati, — da ima pravico soditi ter pravične sprejeti v nebeški dom, zlobne pa zavreči v večni ogenj, kakor loči oni, kateri žito veje, z vevnico pšenico od plev.

Zdaj pa pride Jezus sam, zbira si učencev — in glej, že Natanael ali Jernej, ki je bil med prvimi, ga nagovori: „Učenik, ti si Sin božji, ti si kralj izraelski.“ In kar je Jernej rekel, tega se je lahko kmalu prepričala vsa judovska dežela: hribje in doline, morje in puščave, mesta in vasi, jeruzalemski tempelj in razne shodnice, ceste, pota in steze, vse, vse mora spričevanje dajati, da je Jezus veličastni Kralj nebes in zemlje. Čeravno se sam nikdar ne imenuje kralja, čeravno celo brani, da bi si ga ljudje kralja izvolili, je vendar vse njegovo djanje in govorjenje očitno kazalo, da je vsemogočni Kralj, kateremu je vse pokorno v nebesih in na zemlji in

pod zemljo. Ko je usta odprl in spregovoril, se je vse čudilo njegovim naukom, zakaj njegovo govorjenje je bilo polno oblasti ter je segalo globoko v srce — učil je kakor kdor ima oblast, in ne kakor pismarji. (Mat. 13, 54.; 7, 29.; Luk. 4, 32.) „Še nikoli ni noben človek tako govoril, kakor on“ (Jan. 7, 46.) so rekli odposlani hlapci, ki se ga niso upali prijeti. Saj še njegov pogled je bil zdatniši, kakor najbolj pretresljiva pridiga. Petra je le milo pogledal in ta pogled je privabil potok solz iz njegovih oči in spremenil v svetnika.

Če pa že pogled in beseda toliko zmore, kaj še-le njegova dela? Pač je lahko rekel: „Dana mi je vsa oblast v nebesih in na zemlji.“ (Mat. 28, 18.) — Kakor zemeljski kralj zapoveduje svojim vojščakom in služabnikom, tako Jezus nebeški Kralj zapoveduje vsaki stvari, kadar in kar hoče in precej se mora zgoditi: on, nebeški Kralj, zapoveduje morju in viharju, in precej sluša ter je tiho in mirno; on, nebeški Kralj, zapove bolezni, kateri hoče, naj zapusti bolnika, precej ga popusti; on, nebeški Kralj, zapove duši, ki se je že trupla ločila, precej se povrne na njegovo povelje nazaj — mrlič oživi; on, nebeški Kralj, zapove hudobnemu duhu, naj beži, s strahom bo pobegnil. Ni tedaj čudo, da je vse strmelo, videti tako velikanska dela.

Res, da slednjič umrje in je bilo videti, kakor bi bil premagan. Kar so judje mislili, da bo Jezusa ponižalo, ga je le še bolj povzdignilo. Jezus umrje, pa ne zato, ker mora — o ne! Lahko bi še živel, ko bi hotel. Že prerok Izaija je pričal: „Bil je darovan, ker je sam hotel.“ Sam pa je rekel judom: „Jaz dam svoje življenje, da ga zopet vzamem. Nihče mi ga ne vzame, ampak jaz ga sam od sebe dam, in imam oblast, dati ga in imam oblast ga vzeti.“ (Jan. 10, 17. 18.) Da ima res to oblast, pokazalo se je veliki četrtek zvečer: le besedo je rekel „jaz sem!“ in vsi so strahoma na tla popadali in ko bi bil le hotel, bi bili vedno tam ležali; pokazalo se je veliki petek popoldne, ko je vsa natora pričala, da je res, kar je bilo na križu zapisano: Kralj; to se je pokazalo veliko nedeljo zjutraj, ko je iz lastne moči od mrtvih vstal; in še prav posebno se je pokazalo, da ima Jezus vso oblast v nebesih in na zemlji, tisti dan, ko je iz lastne moči v nebеса šel. Že David je v duhu gledal to največje poslavljenje nebeškega Kralja in klical: „Odprite se večna vrata, da pojde noter slavní Kralj . . . Kdo je tisti slavní Kralj? Gospod vojskinih trum, on je slavní Kralj.“ (Ps. 23, 9. 10.) — Kdo pa bi bil v stanu povedati, s koliko slavo so Kralja spremili vsi pravični stare zaveze, s koliko častjo so ga sprejele angeljske trume! Koliko slavo vživa in bo vžival slavní Kralj na veke na desnici nebeškega

Očeta. *Kralja večnosti* ga imenuje sv. Janez (Raz. 15, 3.), ki ga je gledal v zamaknenji; *na svojem oblačilu in na svojem ledji ima zapisano: Kralj kraljev in Gospod gospodovalcev!* (Raz. 19, 16.)

Če pa še to preudarimo, da Jezus — kakor je obljubil: „*Jaz останem pri vas do konca sveta*“ — kraljuje in vlada tudi na zemlji po svojem vidnem namestniku rimskem papežu svoje božje kraljestvo — sv. cerkev, in da v sv. zakramentih, zlasti v zakramentu presv. rešnjega Telesa svoje kraljeve darove deli vsim, kateri se mu zaupno in spokorno bližajo, potem menim, da smo pač do dobrega prepričani, da je Jezus Kristus res Kralj, najveličastniši, najslavniši Kralj. — Kralj nebes in zemlje!

Vprašanje nastane le to: Če je Jezus tako očitno pokazal svojo moč in svoje veličastvo, da vsak lahko spozna, kako mogočen Kralj je on, — kako da ga niso vsi častili, ko je še živel, da so ga celo judje zavrgli; in kako da ga tudi zdaj premnogi kristijani ne častijo, marveč celo zaničujejo? Odgovor na to vprašanje in ob enem obsodbo je Jezus sam povedal z besedami: „*To pa je sodba, ker je luč prišla na svet in so ljudje bolj ljubili temo ko luč, zakaj njih dela so bila huda.*“ In zato gorje vsim hudobnim kristijanom, ker jim je luč svetila, pa nalašč so mižali in niso hoteli verovati in ne po veri živeti! O kako bodo takrat koprneli in trepetali, ko bo Jezus Kristus, ki je tukaj v toliki ponižnosti — skrit prebival med nami, očitno pred vsem svetom še najbolj jasno pokazal svojo kraljevo oblast, ko bo prišel soditi v oblakih neba z veliko močjo in častjo, ko bo zagrmel nad njimi: *Poberite se spred mene!*

Vendar na take uporne in puntarske podložnike nebeškega Kralja, ki imajo žalostno ime „trdovratni grešniki“, se ne oziram danes, ampak poglejmo le na njegove dobre podložnike — nedolžne in spokorne, kakšni so in kako se jim godi?

## II.

Kako počastijo in poplačajo pozemeljski kralji svoje zveste? Nekatere pohvalijo, nekatere kaj obdarijo, nekatere v više službe povzdignejo. Kteri so jim najbliži, imenujejo se služabniki; več pa naj nikar ne pričakujejo; smrt bi si nakopal, kdor bi le željo razodel po kraljevi kroni.

Kako pa časti in plačuje nebeški Kralj svoje zveste? O strmite: deležne nas stori svoje lastne časti, svoje slave in sreče, svojega kraljestva; on hoče, da tudi sleherni izmed nas, če je tudi še tako reven, naj kraljuje, naj bo kralj! — kralj že na tem svetu, zlasti pa v večnosti.

Sleherni kristijan tedaj; kateri po Jezusovem nauku živi, se sme kralja imenovati že tu na zemlji.

1. Po sv. krstu smo povzdignjeni v kraljevsko čast, ker postanemo otroci nebeškega Kralja, pa tudi njegovi deležniki, kakor nas uči sv. apostelj Pavel: „*Prejeli ste duha posinovljenih otrok, v katerem kličemo Aba (Oče). Ako (smo) pa otroci, (smo) tudi deleži, in sicer deleži božji, sodeleži po Kristusovi.*“ (Rim. 18, 15. 17.) Kakor so sinovi svetnih kraljev deležni kraljevske časti svojih staršev, enako nas je povzdignil nebeški Kralj do najvišje časti, ko nas je sprejel za svoje otroke. In da bi bili vredni tolike časti, je bilo po sv. Duhu naše srce čudežno spremenjeno: prerojeni smo bili ter tako rekoč postali kraljevega rodu. Če smo pa v resnici otroci nebeškega Kralja, imamo tudi pravico do njegovega kraljestva, ako te pravice sami lahkomišljeno ne zapravimo. Kolika čast, kolika sreča!

Sv. cerkev tudi po zunanje naznanja to kraljevo čast in pravico. Kadar namreč krščanskega kralja kronajo, ga mazilijo s sv. krizmo in glejte tudi mladega kristijana precej, ko ga krstijo, mazilijo s sv. krizmo, kakor da je za kralja izvoljen in potlej, ko nekoliko odraste, ga zopet mazilijo s sv. krizmo pri sv. birmi, da ga tako rekoč za kralja potrdijo; in kadar tako počasteni mladi kristijan še sv. obhajilo sprejme, se mi zdi, kakor bi še kraljevo krono in čast in srečo prejel, ker stopi v tako tesno zvezo z nebeškim Kraljem samim.

Kako vesele, kako genljive reči so to! O, kadar vidimo nesti dete od sv. krsta, pač lahko z Davidom kličemo: „*Kaj je človek, da se ga spominjaš ali sin človekov, da ga obiskuješ? Le malo si ga znižal pod angelje; s slavo in častjo si ga ovenčal.*“ (Ps. 8, 5, 6.)

— Kadar gredo mali otroci od sv. birmе, kako bi rad človek pokleknil in molil, — prisrčno molil za te mlade vojščake Jezusa Kristusa, naj ostanejo zvesti svoji kraljevi prisegi pod zastavo nebeškega Kralja, ki je s sv. krizmo zapečaten! Kaj pa še-le, kadar vidimo nedolžne otročiče od prvega sv. obhajila iti: kako so blagi, kako plemeniti! Kralj jih je sam pogostil, pri svoji kraljevi mizi z lastnim mesom, z lastno krvjo, samega sebe jim je dal; o kako veseli in srečni se vrnejo domu! Pa ne le oni, kateri prvokrat gredo k sv. obhajilu, vsak, kadarkoli pristopi k sv. obhajilu, je enake sreče deležen — kraljeva kri se začne pretakati po njegovih žilah, kraljeva čutila — čutila tako vzvišena, polnijo njegovo srce, da lahko ves srečen kliče s sv. aposteljnom Pavlom: „*Živim, toda ne jaz, Kristus živi v meni!*“

2. Pa še v nekem drugem pomenu se sme pobožni kristijan že tu na zemlji imenovati kralja. V pobožnem spréjemanji sv. zakramentov namreč, v daritvi sv. maše itd. dobiva toliko pomoči od sv. cerkve, da more — ako le hoče — vse dušne sovražnike premagati in se z najlepšimi čednostmi kakor s prekrasno krono venčati in tako kraljevati. Ali se mar ne pravi to kraljevati, ako kristijan oblastno gospoduje nad vsemi strastmi in grehi, kakor je že Bog Kajna opominjal: „*Premagaj poželenje do greha in ti čezenj gospoduj!*“ (I. Moz. 4, 7.) Ali se ne pravi to kraljevati, ako se ne da hudobnemu svetu premotiti in raje vse pretrpi, kakor bi v greh privolil? Ali se ne pravi to kraljevati, ako se zna celo zoper vse napade hudobnega duha tako oborožiti, da mu z vsemi zvijačami ne more škodovati? — Le pogledjte kristijana poštenega, pravičnega, svetega, ki nikdar ne spregovori napačne besede, ki v srcu goji le lepe misli, svete želje, ki se varuje vsega grešnega djanja, — ki je krotak, ponižen, potrpežljiv, pravičen, odkritosrčen, postrežen, čist, trezen (ali kakor se še druge njegove prelepe lastnosti zovejo) — ali mar kristijan, ki ima tako lepo srce, ni kralj? ali ni kraljica taka kristijana? Kralj je — še enkrat rečem — če je tudi pastir v planinah; kraljica je, če tudi najmanjša dekla in postrežnica pri hiši! — O gotovo nobena druga čast na svetu se ne da primerjati častitljivosti tistih nedolžnih ali spokorjenih, ki s čisto dušo in s čistim telesom Bogu služijo! Večkrat jim Bog že tu na zemlji dodeli nekoliko svoje kraljevske časti in moči, ker v njegovem imenu čudeže delajo, njih trupla ne strohnijo itd.

3. Pravo kraljevanje pa se prične za pravičnega kristijana v večnosti. Oh, kako lepa smrt ga čaka; — pa saj to ni smrt, to je le pričetek kraljeve ženitnine! Mati nebeškega Kralja — Marija ga pride tolažit, služabniki, ki Kralju služijo — angelji mu pridejo naproti (ni zadosti en sami angelj — njegov angelj varuh, — več jih pride), da ga spremijo v nebeško kraljestvo.

Oh, kako genljivo nam popisuje sv. pismo to veselo selitev pravičnega kristijana, ki je bil tukaj zvest svojemu Kralju Jezusu:

a) Oblečen bo v kraljevo oblačilo. Sv. Janez, nedolžni ljubljence Jezusov, je tako oblečene gledal v zamaknjenji in ves začuden vpraša: „*Kdo so ti, ki so oblečeni v bela oblačila? in od kod so prišli?*“ (Raz. 7, 13.) in sploh nam zagotavlja: „*Kdor premaga, bo oblečen v bela oblačila.*“ (Raz. 3, 5.)

b) Ni pa zadosti samo kraljeva obleka, dobil bo tudi kraljevo krono. Da bo sleherni izmed izvoljenih imel tudi krono, nas sv. pismo

na mnogih straneh zagotavlja: „*Blagor človeku, kateri pretrpi skušnjava; ker skušen bo prejel krono življenja.*“ (Jak. 1, 12.) „*In kadar se bo prikazal poglavar pastirjev, boste sprejeli nezvenljivo krono časti.*“ (I. Pet. 5, 4.) „*Bodi zvest do smrti in ti bom dal krono življenja.*“ (Raz. 2, 10.)

c) V tej kraljevi obleki z nebeško krono se približa v nebeško veličastvo ter dobi tam tudi kraljevi sedež; kajti zopet pravi sv. pismo: „*In jaz vam odločim kraljestvo, kakor ga je meni odločil moj Oče, da jeste in pijete pri moji mizi, v mojem kraljestvu in da sedite na sedežih.*“ (Luk. 22, 29. 30.) „*Kdor premaga, mu bom dal sedeti z menoj na mojem sedežu.*“ (Raz. 3, 21.)

d) In pa, ali si je mogoče še več misliti — celo svojo oblast hoče z nami deliti: „*Ako ž njim trpimo, bomo tudi ž njim kraljevali.*“ (II. Tim. 2, 12.)

O kolika sreča, kolika čast! In te časti, te nedopovedljive sreče je lahko vsaki deležen vekomaj, če je tukaj še tako reven in zaničevan!

Cesar Napoleon I. je nekikrat v svojem prekrasnem stanovanju napravil veliko gostijo in povabil najslavnije generale in najodličnišo gospodo. Kar se da lepo je bila slavnostna sobana olepšana z najkrasnišimi umetnijami; gostje v najlepši obleki. Vse je bilo v živem razgovoru in velikem veselju. Le cesarjev sinček je sedel na tleh na krasni preprogi — nekako nezadovoljen in otožen. Mogočni cesar pristopi, se sklone k njemu in vpraša: „Kaj pa ti je, drago dete?“ — Sinček pokaže z roko okrog po sobi rekoč: „Vse to me dolgočasi.“ „To je umetnija“, pravi cesar. Na to sinček zopet roko vzdigne in pokaže slavne generale in mogočne gospode ter spet černo ponavlja: „Vse to me dolgočasi.“ „To je učenost“, pravi oče, „in slava.“ Še tretjič se pritoži sinček kazaje na krasno oblečeno družbo: „Vse to me dolgočasi.“ „To je lepota“, pravi cesar. „Kaj pa vendar hočeš imeti, povej!“ — Sinček urno skoči po konci, stegne ročico proti oknu ter zakliče: „Oh, oče, glejte tam-le otroke, ki se po blatu valjajo, — oh, kako bi se tudi jaz rad z blatom igral in po blatu valjal!“

Menim, da mi ni treba še razlagati te prigodbe. Vsi čutite gotovo njen pomen. Tudi ti, preljubi kristijan, draga kristijana, si kraljevega rodu, si kralj, si kraljica. Jezus, tvoj Kralj, ti kaže in ponuja nebeško lepoto, nebeško slavo, nebeško bogastvo, nebeško srečo; ti pa vidiš otroke tega sveta, kako se valjajo po blatu greha, strasti in hudobije. Tudi ti nisi zadovoljen s svojo kraljevo lepoto, želje imaš po grešnem blatu. Oh, pusti otroke sveta, naj delajo kar hočejo, — ti pa se z vsemi močmi okleni svojega Kralja Jezusa Kristusa. Vse tvoje misli in želje, besede in dela, vse tvoje vedenje

bodi vzvišeno, plemenito, njegovemu podobno! Odločno toraj kliči: O moj nebeški Kralj, tebi živim in umrjem, tvoj hočem biti v življenju in v smrti, tvoj želim biti vekomaj! Amen.

## 2. Kdo se Jezusovega vstajenja veseli, kdo ne?

Učenci so se obveselili, ko so videli Gospoda. Jan. 20, 20.

Za žalostjo pride veselje, za trpljenjem počitek, za hrabrim vojskovanjem slavnega zmaga. — Resnico tega nam potrjujejo veseli velikonočni prazniki. Smo s sv. katoliško cerkvijo v postnem času žalovali nad Kristusovim trpljenjem in ga spremljevali po križevem potu, nas pa te dni sv. cerkev k veselju opominja in pravi: „*To je dan, katerega je Gospod naredil!*“ — In zares! Kristusovo vstajenje je tako vesela dogodka, da bolj vesele na svetu še ni bilo. To veselje je nekak preokus tistega veselja, katero nas tam čaka, če bomo na sodnji dan častljivo tudi mi vstali k večno srečnemu življenju. Sv. katoliška cerkev se Kristusovega vstajenja tako zelo veseli, da ga obhaja celi teden — pri sv. maši in v duhovnih molitvah; vernim pa veli saj dva dni praznovati z veselo slovesnostjo. Duhovno veselje pri vas pomnožiti sem si namenil danes ob kratkem razložiti: 1. Kdo se je takrat Jezusovega vstajenja veselil in kdo ne? 2. Kdo se ga zdaj lahko veseli in kdo ne?

### I.

Vsak človek ima svoje prijatelje in svoje sovražnike. Pravi prijatelji se z nami vesele, kadar nas vidijo srečne; in z nami žalujejo, kadar nas vidijo v stiskah in britkostih. Sovražniki se pa ravno nasprotno obnašajo. K naši nesreči, v naših težavah se smeja, v naši sreči pa žalujejo ali pa se je prestrašijo.

Glejte, preljubi, taka je bila z Jezusom. Ko so ga k smrti obsodili, ko so ga na goro Kalvarijo s križem tirali, ko so ga na križ pribijali, na križu povzdignili in umorili — takrat so žalovali in jokali njegovi prijatelji — učenci in pobožne žene; sovražniki njegovi pa so se smejali, se iz njega norčevali, še na križu ga zasramovali in mu strašno trpljenje in sramotno smrt privoščili. — To je bilo na veliki petek. Ali vse drugače je bilo na velikonoč, ko je Jezus

častitljiv od smrti vstal. Na velikonoč pa so se Jezusovi prijatelji veselili, sovražniki pa so se prestrašili in sramovali.

Poglejmo toraj veselje Jezusovih prijateljev pri njegovem vstajenji bolj natanko. Kdo se je tega vstajenja najbolj veselil? Gotovo tisti, ki je popred z njim največ trpel in žaloval. In kdo je bil pač ta, popred najbolj prežaljeni in zdaj najbolj oveseljeni? Mislim, da vam je lahko uganiti. Kdo drug je to mogel biti, kakor

1. njegova Mati — žalostna Mati božja. O koliko je ona trpela, ko ga je na križevem potu srečala, ko ga je videla na križu umirati, ko ga je mrtvega držala v svojem naročji in ko so ga v grob položili! Le čuda, da ji od žalosti ni počilo sree. Ker je tedaj popred najbolj trpela z njim, se je pri njegovem vstajenji tudi najbolj razveselila. — Sv. evangelisti nam sicer nič ne povedo, da bi se bil Jezus svoji Materi prikazal; morebiti zato ne, ker se to samo ob sebi zastopi; pa je tudi Marija sama sv. Brigiti razodela, rekoč: „*Meni se je moj Sin najprvi prikazal, zato ker sem njegova mati in sem bila pri njegovi smrti pogreznjena v največo žalost. Akoravno to ni zapisano zavoljo moje ponižnosti, je vendar res, da se je moj Sin najprej meni prikazal.*“

Oh, kakšno veselje je morala ona občutiti, ko se ji je Jezus ves spremenjen, ves častitljiv, lep, ljubeznjiv prikazal. Čuda, da jo ni zdaj veselje umorilo, če je že pred žalost ni potrla. — Kar je Najmljanska udova občutila, ko ji je Jezus oživiljenega sina nazaj dal, enako je moralo Mariji biti pri sreč. In kakor je oče Jakob v Egiptu, ko je čez veliko let svojega sina Jožefa zopet zagledal, kterega je že mrtvega objokoval, zaklical in rekel: „Zdaj pa rad umrjem, ker moj sin še živi“; tako je tudi Marija pri tem veselem snidenju lahko zaklicala: Zdaj pa rada umrjem, ker moj Sin Jezus spet živi!

Zares, preljubi, Marija se je Jezusovega vstajenja najbolj razveselila, kakor je popred tudi z njim in zavoljo njega najbolj trpela. — In kakor njene poprejšnje žalosti noben jezik dopovedati ne more, tako tudi zdaj njenega veselja nobeden popisati ni v stani. In zdaj se ona, popred najbolj žalostna Mati, v nebesih vse večne čase veseli vstajenja svojega Sina. — Zato tudi katoliška cerkev zdaj o velikonočnem času od Marije tako moli in poje:

Veseli se Kraljica nebeška, aleluja,

Kterega si zaslužila nositi, aleluja,

Je vstal od smrti, kakor je rekel, aleluja,

Prosi za nas Boga — aleluja.

Veseli in raduj se Devica Marija, aleluja!

Ker je Gospod zares vstal, aleluja!!

2. Jezusovega vstajenja so se veselili angelji. Kdor je zelo vesel, ne more molčati, ampak svoje veselje tudi drugim naznani. — Angelj je priletel pri vstajenji, da je kamen odvalil. Dva angelja sta povedala pobožnim ženam. Angelj je povedal Janezu in Petru; angelj je povedal Magdaleni; angelji so prepevali pri vstajenji in svojega Gospoda počastili.

3. So se Jezusovega vstajenja veselili učenci. Ko se je precej tisti večer zbranim enajsterim prikazal, pravi sv. Janez, da so se vsi neznano veselili, ko so videli Gospoda.

4. Veselila sta se dva učenca, ki sta šla v Emavs, že med potjo in posebno, ko sta ga pri lomljenju kruha spoznala; zato sta rekla med seboj: *Ali ni bilo najino srce goreče v naju* itd.

5. Veselile so se pobožne žene, ki so od angelja zvedele, da je vstal; veselile so se usmiljene žene, ko so slišale o njegovem vstajenju; veselila se je Veronika, ki mu je bila potni prt podala.

6. Veselila sta se posebno Peter in Magdalena, ki sta bila popred velika grešnika in sta Jezusa silno žalila, pa se jima je vendar prikazal. Magdalena ga je videla v podobi vrtnarja, Peter in Janez pa sta zvedela od pobožnih žen, da je vstal in sta tekla k grobu, in sta tudi najdla prazen grob in le rjuhe vkup povite. — Peter pa, kakor pravi ustno izročilo, je bil silno žalosten, ker Gospoda samega ni videl; mislil je, da se mu Jezus zato noče prikazati, ker ga je tako grdo trikrat zatajil; šel je v neko votlino in silno jokal — in tam se mu je posebej Jezus pokazal in ga potolažil. Zato so zbrani povedali dvema učencema, ki sta prišla iz Emavs nazaj: „*Gospod je res vstal in se je prikazal Simonu.*“ (Luk. 24, 34.)

Kakor pa so se Jezusovi prijatelji veselili, tako so se njegovi sovražniki prestrašili. — Čuvaji pri grobu so od strahu skoraj pomrli, ko je vstal; farizeji, pismarji in veliki duhovni pa so se jezili, togotili, da jim je tako vse spodletelo in ker vstajenja tajiti niso mogli, so se prav grdo lagali in še čuvaje podkupili, da so laži raznašali, kakor da bi bili učenci Jezusa ukradli.

## II.

Preljubi! Zdaj, ko sem vam povedal, kdo se je Jezusovega vstajenja takrat veselil in kdo ne, bote lahko spoznali, kdo se tega vstajenja in velikonočnih praznikov dandanašnji lahko veseli in kdo ne?

1. Slišali smo, da so se Jezusovega vstajenja veselili: njegova Mati, pobožne in usmiljene žene, in pa njegovi učenci. Tako se tudi

velikonočnih praznikov vsak lahko veseli, kdor je pravičen, pobožen, usmiljen in v milosti božji. Kdor zvesto božje zapovedi spolnuje in cerkvene, kdor z Jezusom rad trpi in križ nosi, kdor je usmiljen in milosrčen; kdor je postni čas zvesto držal, se zares postil in po križevem potu hodil: o tisti se lahko veseli! Saj mu je ravno Jezusovo vstajenje najboljši porok, da naš Zveličar živi in da bo svoje zveste služabnike tam poplašal in razveselil, kakor je svojo Mater, pobožne žene in učence že tukaj razveselil.

2. Pa tudi spokorni grešniki, pravi spokorniki imajo vzrok, veseliti se velikonočnih praznikov. To spoznamo iz tega, da se je Jezus Petru in Magdaleni, ki sta bila tako velika grešnika popred, še posebej prikazal. — Toraj ne boj se preveč, ne obupaj, krščanski spokornik! Si veliko in hudo grešil in te peče, da si tolikokrat svojega Jezusa iz strahu pred ljudmi zatajil, poglej Petra. Vse mu je odpustil in po vstajenju se mu je še posebej prikazal. Bodi srčna, krščanska spokornica, in poglej Magdaleno! Si veliko grešila, si veliko let v grdih grehah živela, poglej Magdaleno. Tudi ona je bila velika grešnica, pa Gospod ji je vse odpustil; ja, še celo posebej se ji je po vstajenji prikazal, kakor vrtnar in je tako ljubeznjivo ž njo govoril. Toraj blagor vsim spokornim grešnikom in grešnicam, ki so že pred več leti ali saj zadnji post pot pregrehe pustili in iz groba svojih grehov vstali.

3. Le sovražniki Kristusovi se njegovega vstajenja niso veselili; še le prestrašeni, nevoljni, žalostni in zbegani so bili. — Tako se pa tudi še zdaj Kristusovi sovražniki velikonočnih praznikov veseliti ne morejo. Kteri so pa sovražniki Kristusovi dandanašnji? Vsi trdovratni grešniki. Taki tedaj, ki greha, grešnih priložnost in grešnih potov nočejo zapustiti, ki greh na greh nakladajo, ki Jezusa vnovič križajo, ki imajo tako rekoč veselje nad njegovim trpljenjem in kar je v njih moči, mu še trpljenje ponavljajo in množé, taki se ne morejo njegovega vstajenja, velikonočnih praznikov veseliti.

Verjemite mi, ljubi moji poslušalci! Kdor s Kristusom nič ne trpi, kdor si nič sile ne stori, nič ne odreče; kdor s Kristusom noče križa nositi, se tudi ž njim veseliti ne more. Kdor greh ljubi, kdor ga še zdaj v postnem času ni zapustil in ga tudi zanaprej zapustiti noče, on je sovražnik Kristusov in se njegovega vstajenja veseliti ne more. Naj bo v cerkvi še tako lepo in ljubeznjivo, tacega vendar nič ne gane, ker je v njegovem sreču vse pusto, grdo in narobe!

In zdaj, kaj hočem še reči? Če je sedanje življenje le pripravljeno na večno; če so cerkveni prazniki le podoba nebeškega veselja, ki nas tam čaka: potem lahko spoznate, kdo se bo na sodnji dan vstajenja veselil. Veselili se ga bodo, kakor že tukaj, le Jezusovi prijatelji; tisti, ki se zdaj njega držé, njegove nauke poslušajo in spolnujejo, ž njim trpe, žalujejo in križ nosijo; — sovražniki Kristusovi pa, ki ga z grehi žalijo in v novič križajo, se že zdaj velikonočnih praznikov ne vesele in se tudi tam vstajenja no bodo veselili! Zberi si toraj, o kristijan, kar hočeš! Ali hočeš biti Jezusov prijatelj ali njegov sovražnik? Ali to vedi, da le za Jezusove prijatelje je vesela velikanoč in veselo vstajenje; za njegove sovražnike pa je žalostna velikanoč, žalostno vstajenje in večno pogubljenje. Amen.

J. A.

## Velikonočni pondeljek.

### I. Nauki vstalega Zveličarja.

In je začel od Mojzesa in vseh prerokov in jima je razlagal, kar je bilo od njega v vseh pismih. Luk. 24, 27.

Ko solnce zjutraj izide, precej naznani ljudem svoj vzhod: pokaže jim svoje žarke ter razlije svitlobo in toploto čez nje v njihovo veliko veselje. Enako je storil tudi tisti, ki se v sv. pismu „*solnce pravice, luč sveta*“ imenuje. Naš Gospod Jezus Kristus se po kratki smrtni noči iz groba vzdigne in precej dá svojim ljubljenim prijateljem dokaze svojega vstajenja, svojega novega življenja. Prikaže se jim, zdaj posameznim, zdaj spet, ko jih je več skupaj; prijazno in milo ž njimi govori, prepodi žalost in strah iz njihovih src ter jih napolni z novim, sladkostnim veseljem.

Pa ne samo dobro, temuč tudi potrebno je bilo, da je Zveličar s svojim prikazanjem potrdil resnico svojega vstajenja; ker je ta skrivnost prekrasen dokaz naše sv. vere in podlaga našega upanja. In glejte, že tisti dan, ko je zmagovalec smrti iz groba vstal, se prikaže nekterim izmed svojih ter jim podeli gnado, da ga spoznajo. Sv. pismo nam našteje koj v jutro prvo Marijo Magdaleno, ki vstalega Zveličarja v vrtu na prvo besedo spozna in pri njegovih nogah besede večnega življenja zasliši. — Druga priča vstajenja

Jezusovega je Simon Peter, ki je bil zavoljo smrti svojega Učenika in zavoljo svojega zatajenja silno žalosten. Usmiljeni Zveličar ga koj po vstajenji zagotovi svoje ljubezni ter mu nebeško sladkost vlije v srce. — Popoldne tistega dne sta dva učenca, gredoča v Emavs, že tretja, katerim se vstali Zveličar prikaže. Na potu se jima kot nepoznan ptujec pridruži ter se koj spusti ž njima v pogovor, ker sta se ravno o zadnjih dogodkih jeruzalemskih pomenkovala. Njune oči pa so bile še zadržane, da ga nista spoznala. Ker sta bila še omahljiva v svoji veri in kesnega srca, zato jima hoče kot nekdanji Učenik s prijaznim podukom oči odpreti. Zato jima pripoveduje, kako se je ravno nad tem Jezusom Nazareškim sv. pismo spolnilo. Začne od Mojzesa in prerokov ter jima razlaga, kako je bilo že naprej njegovo trpljenje popisano. Akoravno sta se že med pogovorom njuni srci tajali ljubezni do njega, vendar ga še nista spoznala, dokler se jima pri lomljenji kruha ne razodene.

Tako, glejte, ostane Zveličar tudi po svojem vstajenji prejšnji ljubeznjivi Učenik z besedo in djanjem. Vsem, katerim se prikaže, daje lepe nauke, jih napolnuje z veseljem in s tolažbo, vnema njih srca za božjo ljubezen. Ob svojem vstajenji je on v resnici kakor jutranje solnce, ki vse stvarstvo k novemu življenju vzbudi.

Tudi naše srce bo goreče postalo ter se ljubezni do Zveličarja vnelo, kakor srce onih dveh učencev, ko jima je po poti govoril in pisma razkladal, — ako bomo namreč poslušali vstalega Učenika ter si nekatere njegovih naukov v spomin poklicali. Kakor nekdanj iz jaspic, iz delavnice, puščave, z gore, s križa, tako nam govori on tudi od skalnatega groba. Kaj pa nam oznanuje vstali Zveličar? Odgovor na to prejmite v današnji pridigi!

1. Prvi nauk, ki nam ga daje vstali Zveličar, se glasi: Sin božji sem.

To resnico sicer spoznamo že iz njegovega nauka, iz njegovega življenja, iz njegovih čudovitih djanj. Vse njegovo obnašanje in delovanje ima nad seboj pečat božanstva; vendar je pa med vsemi čudeži, ki jih je delal, njegovo vstajenje najbolj čudovito, zato tudi aposteljini največjo važnost ravno nanj pokladajo ter največkrat v svojih pridigah o njem govore. Kristus, ki je bil Jajrovo hčer, Najmljanskega mladenčca, Lazarja, že 4 dni v grobu počivajočega, v življenje poklical, je zdaj sam iz lastne moči iz groba prišel. Tega noben človek ne more, tega še noben mrlič iz svoje moči ni storil: tukaj se očitno

razodeva prst božji. Vstali mora biti Bog, božji Sin; tacega se je prej tudi res imenoval, tacega se posebno zdaj kaže.

Ako je pa Kristus Sin božji, potem je njegov nauk brez-pogojno popolnoma resničen. In če je ta nauk resničen, ga moramo ponižno, verno sprejeti ter mu podvreči lastno domišljijo, lastne nazore, brez pridržka, brez dvoma, brez pretuhtovanja moramo verovati vse, kar je učil, brez izjeme; ne samo to, kar nam dopade, ampak tudi ono, kar se nam ne prilega ter od nas zahteva požrtvo-vanja in zatajevanja. Ko Najvikši govori, se spodobi, da umrljivi človek prst na usta položi ter se v molitvi zgrudi pred njega.

Ako je Kristus Sin božji, moramo njegova povelja spolno-vati, kajti v tem slučaju ima on popolno pravico, postave nam dajati, še bolj, kakor kralj svojim podložnim, oče svojim otrokom, gospodar svojim poslom. — Če je on Sin božji, lahko zahteva od nas pokorščino, stvarnik od svoje stvari, lahko kaznuje zaničevalce svojih za-poved, strašno kaznuje, in najsvetejši in pravičnejši bo to tudi storil. — Je Kristus vstal in je tedaj Sin božji, potem je odrešenje res-nično in naša vera se opira na trdno skalo. „*Ako pa Kristus ni vstal, je naša vera prazna, in vi ste še v grehih*“ (1. Kor. 15, 17.) po pravici kliče sv. Pavel. Ako bi smrti ne bil premagal, bi tudi greha ne bil odvezel; kajti smrt je nasledek in kazen greha. Tisoč-krat blagor nam: Kristus je vstal; aleluja.

Ako je Kristus Sin božji, so nedvomljivo resnične tudi nje-gove obljube; potem je gotovo, da Gospod noče smrti grešnikove, temuč da se on spreobrne in živi; potem je gotovo, da se tistim, kateri Boga ljubijo, vse dobro izide; potem je gotovo, da je zdaj Kristus tudi naš srednik in besednik pri Očetu; potem ni nobenega dvoma več, da bo vse tiste, kateri le resno hočejo, k sebi potegnil ter jim pripravljene prostore v nebesih odkazal. Blagor nam, da je vstal, aleluja!

Ako je Kristus Sin božji, potem bo tudi vsa žuganja, s katerimi proti trdovratnim, nespokornim grešnikom, spolnil; kajti Bog je resničen v svojih izrekih, je zvest v svojih obljubah, pa tudi oster v izpeljavi svojih kazen. Kako strašno je to za trdovratneža. Ali ni za vse grešnike to glasen opomin, zdaj še, dokler je čas hiteti k Zveličarju ter ga prositi za milost spreobrnjenja, da bi pod njegovo zmagovalno zastavo, ki jo v rokah drži, obhajali tudi zmago čez greh ter s spokornimi trumami peli njemu veliko-nočni pozdrav: „*Misericordias Domini in aeternum cantabo!*“ (Ps. 88, 2.)

2. Drugi nauk, ki ga nam vstali Zveličar daje, se glasi: Tudi mi bomo vstali.

Samo telo naše je umrljivo, duša pa ne, ona bo živela vekomaj; pa tudi naše truplo bo Gospod kedaj obudil in z dušo zopet za vekomaj zedinil: ves človek ima živeti potem za vselej. Trdna je vez med dušo in telesom; smrt sicer razdeli oboje in za nekaj časa loči, a sodnji dan se bo zopet nerazvezljivo združenje zvršilo. — Ali nas ne zamore tisti, ki se je iz lastne moči iz groba vzdignil, poklicati iz temne, ozke jamice? Kristus je vstal, zato bomo tudi mi vstali, kar se je enkrat zgodilo, se lahko večkrat, se zmir zgodi. Ali bi tisti, ki je svetove iz nič ustvaril, ne mogel iz prahkov strohnelega trupla, naj si bodo še tako majhni, telesa zopet napraviti? On, ki je telo prvega človeka iz ila vpodobil, ne bi mogel iz zemlje še teles napraviti? Tisti, ki iz strohnelega zrnca pusti prirasti vitko steblo in sadonosni klas, in iz ostudne gosenice, ki si je sama stkala mrtvaško oblačilce ter se vlegla v svoj mrtvaški mešiček, dá prifrčati pisanega metuljčka, — bi ne mogel pokopališče v novo, cvetoče polje spremeniti in obuditi v tisti mrtvašnici spavajoče? Resnično, ob sodnjem dnevu bomo zopet vstali, kajti Sin božji, vstali Zveličar, sam je to naznanil rekoč: „*Pride ura, ob kateri bodo vsi, ki so v grobeh, slišali glas Sinu božjega. In bodo prišli, kateri so dobro delali, v vstajenje življenja, kateri so pa hudo delali, v vstajenje obsojenja.*“ (Jan. 5, 28. 29.)

V vstajenje življenja ali obsojenja — to je konečni izid — k večnemu zveličanju ali k večnemu pogubljenju. Kar bomo v času sejali, to bomo v večnosti želi. (Gal. 6, 8.) Če smo tukaj plačilo zaslužili, ga bomo tamkaj našli; ako nas tukaj Oče ne sodi, bojmo se tamkaj sodnika; ako tukaj zgrešimo svoj namen, tam ga več ne moremo doseči, tam ni več časa za naše delovanje. Zatoraj vstali Zveličar, Gospod, ostani pri nas, da bomo tudi mi k življenju vstali, ne pa k obsojenju!

Veličasten se je Jezus iz groba prikazal, s poveličanim telesom; tako naj tudi njegov pravi učenec in nasledovalec vstane. Kdor pa hoče, kakor Jezus vstati, mora tudi sveto živeti, kakor on; mora se na nebeškega Očeta ozirati, kakor on; mora brez greha umreti, kakor on; mora vse svoje dolžnosti dopolniti in slednjič zaupljivo svojo dušo nebeškemu Očetu izročiti, kakor Jezus. Kdor hoče biti ž njim poveličan, mora tudi ž njim trpeti, saj le skozi trpljenje — pričuje današnji evangelij — je šel Kristus v svoje veličastvo. Kdor hoče isti cilj doseči, mora hoditi isto pot, ozko, težko, trnjevo

pot čednosti, križevo pot britkost in obiskovanj. Kdor hoče s pove-  
ličanim telesom vstati, ga mora tukaj krotiti, mora svojo počut-  
nost brzdati, ne sme udov svojega telesa zlorabiti v greh, jih ne  
sme omadeževati, temuč rabiti v tisti namen, v kterega jih je stvarnik  
podelil in odmenil. — Zato se veseli, ti pravični kristijan, nad ne-  
umrjočnostjo svoje duše in nad vstajenjem svojega telesa, čudežno  
poveljčanega! On, ki je s svojim vstajenjem zagotovilo našega pri-  
hodnjega vstajenja zapustil, te uči, kako si lahko vse solze otrneš, ki  
ti jih britkosti prizadevajo. Tolaži se, ako moraš imeti bolehalo telo,  
ki te teži, kakor jetnika verige, tolaži se s tem, da bo tvoje telo  
enkrat brez napak, slabost in bolezen vstalo. „*Seje se v trohljivosti,  
vstalo se bo v nestrohljivosti; seje se v nečasti, vstalo se bo v časti;  
seje se v slabosti, vstalo se bo v moči.*“ (1. Kor. 15, 42. 43.) — Ali  
bo obupaval tisti, kterega revščina tare? Ne, saj poznamo še druge  
dobrote, kterih rija in molji ne snedo; saj vemo, da bomo s Kri-  
stusom kraljevali vekomaj; podučeni smo, *da se trpljenje na tem  
svetu ne dá primerjati časti, ki bo nad nami razodeta.* (Rimlj. 8, 18.)  
— Ali smemo obupovati, če se svet, satan in meso zoper nas vzdí-  
guje? Nikakor ne! Ta boj bo nehal in telo več ne bo motilo duha.  
— Zato se moramo pri vseh dušnih in telesnih britkostih tolažiti z  
mislijo na Kristusovo in na svoje vstajenje. — Oziraje se na to,  
ostane pobožni Job, ko je bil vsega posvetnega blaga in veselja  
oropan, vendar poln zaupanja in vdanosti v voljo božjo. Kakor junak  
povzdigne svojo potrto glavo, se ozre proti nebu, pozabi bolečine in  
zgube ter potolažen vzdihne: „*Vem, da moj odrešenik živi, in po-  
slednji dan bom vstal iz zemlje; in zopet bom obdan s svojo kožo  
in v svojem mesu bom videl svojega Boga. Jaz sam ga bom videl  
in moje oči ga bodo gledale . . . to upanje hranim v svojem srcu.*“  
(Job 29, 25. id.) Oziraje se na neumrjočnost in vstajenje so šli apo-  
steljni in neštevilni mučenci veselo v smrt; oziraje se na vstajenje  
in večno plačilo so vsi pravični mirno zaspali; s spominom na vsta-  
jenje se tudi ti kristijan tolaži v vsem trpljenji, posebno ob ločitvi  
svojih dragih in ob svoji smrtni uri!

V teh grenkih trenutkih te vstali Zveličar uči prave tolažbe,  
ko kliče z glasom sv. vere: Otrni si solze, ti oče, ti mati, če ti ljub-  
ljenca tvojega srca nemila smrt pobere: saj je pri Bogu, saj se raduje  
med angelji nebeškimi. Ne jokaj, dete ni mrtvo, ampak le spi; Oče  
nebeški ga bo o pravem času vzbudil. Tvoj ljubljeneec moli za te in  
ti bo takrat, ko boš moral iti za njim, veselo prihitel naproti in te  
ravno tako ljubo pozdravljaj z imenom: oče, mati, kakor poprej! —

Ne jokaj mož, ne jokaj žena, če tvoj soprog neizprosljivi smrti zapade ter te samo zapusti; saj ne bota ločena za vselej. — Otrni si solzo, prijatelj, če se tisti, katerega ljubiš, preseli v večnost; ako ga tudi ne vidiš več, vendar ni nehal biti tvoj prijatelj. Še bolj te zdaj ljubi, ko so minule vse pomanjkljivosti, ki še obdajajo pozemeljske čednosti. — Obriši si solze, sin, hči, če tvoji ljubi stariši že v grobu spé; saj bode ta grob, ko trombe zabučé, svojo lastnino dal nazaj, in vi se bote zopet videli. — Položi mirno svojo glavo, umirajoči kristijan, kar tukaj ž njo nisi mogel pretuhtati, ti bo tamkaj jasno postalo. Zatisni potolažen svoje oči, kajti ž njimi boš, ako se tudi tukaj v noči zapró, gledal svojega Zveličarja; zapri potolažen usta, ž njimi boš vekomaj hvalil svojega Boga; položi trudne ude k dolgemu spanju, lepo jutro vstajenja ti napoči gotovo.

3. Na tretji nauk, ki ga nam daje vstali Zveličar, nas sv. Pavel (Kol. 3, 1.) opomni, ko piše: „*Če ste s Kristusom vstali, iščite, kar je zgoraj, kjer je Kristus sedeč na desnici božji.*“ S tem hoče reči: če ste kakor Kristus iz groba k novemu, čednostnemu življenju vstali, prizadevajte si resno za zveličanje v nebesih, kjer vaš poveljčani Odrašenik prebiva, kateremu je Oče vso vlado izročil. In na drugih mestih nas ravno ta apostelj opominja, da moramo, kakor je Kristus vstal, tudi mi k novemu življenju vstati, da moramo grehu odmréti in živeti za Boga v Kristusu Jezusu Gospodu našem.

Vstajenje Kristusovo je tedaj podoba našega duhovnega vstajenja; kakor on ni ostal v grobu — uči nas vstali Zveličar — tako moramo tudi mi iz groba pregrehe vstati k novemu lepšemu življenju. Prav pomenljiva podoba! Grešnik je tako rekoč duhovno mrtev; vse moči njegove duše so kakor umrtvene (odrnele); njegova pamet se ne peča z Bogom; njegova vest spi v grešnem snu; njegovo srce je mrzlo za nebeške blage; njegova volja se ne gane, temuč je podobna jetniku, čegar udje so zvezani; njegovo oko ne vidi grešnih razvad, ne brezna, ki mu nasproti zija; njegovo uho ne sliši prošenj, vabil, svaril, protenja Zveličarjevega; njegova usta se ne odpirajo k molitvi, k žalovanju, k svetu, tolaženju in podučanju svojih podložnih. S kratka, grešnik je duhovno mrtev in greh je smrt človeške duše. — Iz groba pregrehe tedaj moramo vstati, tako nam kliče vstali Zveličar. On nam je pa tudi s svojimi zaslugami pridobil, da lahko od te smrti vstanemo in on nam zapove, da moramo iz grešnega groba vstati. Velikonočni čas je pa tudi cerkev odmenila za duhovno vstajenje, za prenovljenje in prerojenje srea in duha.

Zato pa, predragi, poslušajte njen klic, ki je ob enem glas vstalega Zveličarja. „*Bratje, postrgajte stari kvas, da bote novo testo.*“ (1. Kor. 5, 7.) To lahko storite v dobri velikonočni spovedi. Pa ne pozabite tudi prijeti za „*kelih zveličanja*“, ktereга Jezus od velikonočne večerje semkaj vsem ponuja in s katerim položi v nas kal veličastnega vstajenja, kar sam spričuje rekoč: „*Kdor je moje meso in pije mojo kri, ima večno življenje in jaz ga bom obudil poslednji dan.*“ (Jan. 6, 55.)

Take nauke nam daje vstali Zveličar. Te si hočemo k sreči vzeti, premišljevati in spolnovati, da bomo zamogli danes, ob večeru svojega življenja in ob jutru vesoljnega vstajenja s sv. Petrom (L. 1, 3. 4.) zaklicati: „*Hvaljen bodi Bog in Oče Gospoda našega Jezusa Kristusa, kateri nas je zavoljo svojega velicega usmiljenja prerodil v živo upanje po vstajenji Jezusa Kristusa od mrtvih, v nestrohljiv, neognjušen in nezvenljiv delež, prihranjen vam v nebesih.*“ Amen.

Ant. Žlogar.

## 2. Stanovitna pokora.

In sta ga silila rekoč: Ostani z nama!

Luk. 34, 27.

Kar sta storila učenca, o katerih sv. evangelij govori, moramo tudi mi storiti in ju posnemati. Le toliko sta vanj tiščala, s silo sta ga skoraj primorala, ne dalje hoditi, temuč pri njima ostati. Tudi mi smo se ta sveti čas svojemu Jezusu pridružili in se po svetem obhajilu ž njim sklenili. Toraj mora tudi naše edino prizadevanje biti, zmiraj pri njem ostati in se nikoli več z novo nezvestobo od njega ne ločiti. Dvojni ljudje pa so v nevarnosti, Jezusa spet zapustiti. Nekteri mislijo, stanovitnost v začetni pokori je prav lahka, in s storjeno spovedjo je že tudi vse storjeno in dokončano. Nekteri pa mislijo, da je spokorno življenje, ker je treba čuti, marsikaj si pritrpati in si silo storiti, prežalostno, da bi ga bilo moč prebiti. Prevelika lahkomišljenost prvih in prazni strah drugih toliko ljudi od pokore spet v greh zapelje. Toraj vam želim pokazati, da stanovitnost v pokori 1. ni tako lahka, kakor si nekteri domišljujejo, 2. da ni tako žalostna, kakor se je drugi bojé. Oboje je vaše pazljivosti vredno, za ktero prosim.

## I.

Ravno tako splošna, kakor škodljiva zmota, ktera ta sveti veliko-nočni čas toliko kristijanov zapelje, je ta: da, ko so svoje grehe v britkosti svojega srca premišljevali, se jih z veliko grenkostjo skesali, se jih mašniku odkritosrčno spovedali in odvezo od njih prosili, ko jih je Jezusova presveta kri iz otrok jeze otroke božje, vse nove stvari in dediče nebeškega kraljestva storila, mislijo, da je s tem že tudi veliko delo velikonočne pokore in njih spreobrnjenja dokončano. Jaz pa pravim, da s tem so storili le začetek in prvo stopinjo k pokori. Vsa dolga pot, ktera se brez truda in pota ne more prehoditi, se jim še-le po spovedi odpre. Po spravi z Bogom se še-le na bodeče, oestro trnje pride, k čemur je bil pri spovedi samo sklep storjen. Zdaj moraš še-le roko iztegniti in tiste težke pripomočke rabiti, brez katerih ti ni moč dostati, kar si pri spovedi obljubil. Izmed vsih pripomočkov, greha se varovati, sta molitev in čuječnost najvažniša.

Od rojstva smo že slabi in prhljivi ljudje. Greh, ki se nas je polastil, nam je še nove slabosti pridjal. Kako močni pa so nasproti naši sovražniki! Komaj enega premagamo, se že spet drugi nad nas vzdigne. Svet, pekel, poželjivost, vse se je strenilo in zapriseglo, nam škodovati in nas pogubiti. Močne rame tedaj potrebujemo, da nas podpera, in ta je vsegamogočna rama božja. Če je Bog naš bramba, kdo nam zamore škodovati; če je Bog naš škit, ktera puščica nas bo usmrtila? *če je Bog z nami, kdo bo zoper nas?*

Na kom je pa ležeče, da nas bo ta rama podperala, ta škit zakrival? Na nas, na naših ponižnih prošnjah. *Prosíte in bote prejeli.* Bog odkritosrčnih želja spokornega kristijana gotovo ne bo zavrgel, kateri z besedami aposteljinov k njemu vpije in kliče: Gospod! otmi nas, poginjamo na morju tega sveta. Gospod! vodi ti sam ta slabi čolnič, ker je na morju tega življenja polno skal in kleč; če ga ti ne varuješ, ga bodo valovi in viharji tako dolgo sem ter tje drvili, da se bo razbil in potopil. Če me ti, o Gospod, s svojo milostjo ne podperaš, ne bom nikoli to, kar bi moral biti. Naj drugi ljudje k tebi za bogastvo, premoženje in čast vpijejo, jaz pa te le prosim, podperaj mojo slabost, stoj mi pri toliko nevarnostih na strani. Tako sveta molitev bo uslišana, in Bog, ki noče smrti grešnika, temuč da se spokori in živi, ne bo pripustil, da bi bilo srce, ko se je popolnoma njemu vdalo, pogubljeno.

Vendar pa to še ni zadosti; tudi sam moraš, kar je v tvoji moči, storiti, moraš čuti in se vsega skrbno varovati, kar bi ti utegnulo

nevarno biti. Nikoli ne smeš pozabiti, da zalogo milosti in prijaznosti božje, ki si si jo s svojimi spokornimi solzami kupil, v prstenih posodah saboносиš in kaj se raje in lože zbije, kakor prstena posoda? Kako močno se moraš tedaj za to zalogo bati! Nikoli ne pozabi, da kakorkoli si slab, se imaš vendar menj bati od svoje slabosti, kakor od svoje predrznosti. Ravno to, ker preveč sam sebi upaš, je tista trda skala, na kateri se tolikrat najčistejša svetost in najbolj goreči sklep poboljšanja razbije. Povsod, na vsih krajih hočeš biti, v vse se mešati, vse videti, vse slišati, vse vedeti; z vsakim se znaniš in pajdašiš, bodi kdorkoli hoče, vsakemu verjameš; se pečaš s človekom, čegar razuzdanost bi tudi najsvetejše duše utegnila zapeljati; obračaš oči, roke, jezik in ušesa po rečeh, ki so najpripravnije, ogenj tvoje poželjivosti podpihati in vneti, in v sredi teh nevarnost misliš svojo dušo in svojo nedolžnost čisto, brez madeža ohraniti! Po ognju hoditi in si ne nog osmoditi so zamogli le trije mladenči v Babilonski peči, ko je Bog čudež storil. — Če se nočeš opeči, ne hodi k ognju; če se nočeš zmočiti, ne hodi na dež; če nočeš grešiti, ne hodi v nevarnost; *kdor nevarnost ljubi, bo poginil v nevarnosti.* — Puščavniki so se tudi v tamnih skalnatih rupah, v najdivjish puščavah, tudi pri vsih svojih postih in rašovnatih oblekah bali svojo nedolžnost in svetost zgubiti. In nekteri izmed njih so tudi res celo v samoti, skoraj v Jezusovem naročju konec vzeli. En sami pogled, ktereга so storili, ena sama nepremišljena stopinja je bila večkrat zadosti, ljudi pogubiti, kateri so vendar v svetosti in pobožnosti zrejeni bili. In ti človek, ki si še komaj iz groba svojih grehov izlezel, ki si še od svojih ran ves spehan, misliš, da se boš greba varoval, dasiravno se priložnosti vanj ne ogibaš? Misliš, da vihar, ki je močne cedre na gori Libanonski podrl, tebe, slabi natrst, ne bo nagnil in polomil? Kaj je bolj predrznega od tacega upanja? Če hočeš po pokori svojo dušo rešiti in pred grehom obvarovati, ogibaj — vari se nevarnosti! Nikar se več s svetom ne pečaj, kakor kar te tvoja dolžnost, tvoj stan veže. — Ogibaj se tistih vsih posvetnih družba, kjer je vse pripravljeno, ogenj hudih nagnenj podpihati in Jezusovega duha v tebi zadušiti; kjer se tisto učiš, vidiš in slišiš, kar bi nikoli vedeti ne smel in kar se tako težko pozabi. Varuj se vsih kratkočasov in razveselišč, ki hude strasti obude, ker boš vselej od njih, če ne družega, vsaj močno raztresenje in razmišljenje duha, stud in gnjus nad duhovnimi rečmi, mrzloto do molitve, ljubezen do sveta, pozabljivost na izveličanje svoje duše odnesel, kar vse te bode gotovo, če tudi le sčasoma, v greh zapeljalo in spet od Boga ločilo. — In vse to spolnovati ni tako

lahko; spokorno življenje tedaj ni tako lahko, kakor si nekteri domišljujejo, pa tudi ne tako strašno, kakor se nekteri bojé.

## II.

Kako žalostno bo tedaj moje življenje, če pokoro delati začnem, pravijo nekteri. Tako bom svoje najlepša leta zgubil in na svetu ne bom nobenega veselja več vžival — celo svoje življenje nobenega? — Nobenega veselja na svetu ne bom več vživati mogel? Od kakšnega veselja pa tukaj govoriš? in kaj pa imenuješ veselje sveta? Ali se pravi to, nobenega veselja več ne imeti, če nič več slišal ne boš, da bi se čast in dobro ime bližnjega z opravljivim jezikom neusmiljeno razjedala? Ali se pravi to, nobenega veselja več ne imeti, če nič več v take hiše ne zahajaš in take družbe, kjer nevernikom enako kvantajo, svete, božje reči zaničujejo — svojo pamet v pijači tope! Ali se pravi to, nobenega veselja več ne imeti, če se več s tisto osebo pečati ne smeš, iz čegar besedi in djanja in celega zadržanja nevaren, nalezljiv, okužen strup puhti? Če ti je vse to še veselje, nikar ne misli, da si pokoro storil; in ako tako veselje še ljubiti zamoreš, ne ljubiš Boga. *Kdor bolj očeta ali mater itd. Kdor samega sebe ne zat. . .*

Če je pokora taka, ne bom na svetu nobenega veselja več imel. Toda odklej pa je krščansko življenje življenje veselja in kratkočasov? Jezus Kristus, naš učenik, je ubog, neznan, med solzami in zdihljeji rojen in umrje na križu. Cerkev, Jezusova nevesta, je iz krvi svojega ženina prirasla; njene prve otroke so morili in mnogotero mučili, po koleh razpenjali, po živinsko bičali, s sekirami sekali, z razbeljenim železom žgali, na žrjavici pekli, z gorečimi rečmi oblijali, z žagami žagali, v vrelem olju kuhali, s kamni pobijali, s kolmi do smrti topli, streljali, divjim sestradanim zverinam v jed metali itd. Svetniki so trdo živeli in ojestro; so svoj život s poželjivostjo vred križali; kako pa hočeš ti ž njimi v ravno tistem kraljestvu kdaj kraljevati, če ž njimi vred zdaj ne trpiš in se ne vojskuješ? Brez truda in dela ni plačila; brez vojske ni zmage, brez zmage ni krone. Pot v nebesa je ozka in s trnjem preprežena, kdor hoče vanje priti, mora trpeti. Ne moreš s svetom se veseliti, če hočeš kdaj s Kristusom kraljevati.

Če je pokora taka, ne bom na svetu nobenega veselja več imel. Oh! kako vendar nepremišljeno govoriš! Ali meniš, da Bog, vir in studenec vsega veselja, ne more tistega veselja, ki si ga zavoljo njega zapustil, z drugim veliko lepšim in čistejšim

veseljem namestiti? Poslušaj Davida, ki je ravno tako, kakor ti, po pokori seči moral. *O Izraelski Bog! Bog pravega veselja*, pravi, *kako dobro, kako sladko je po potu tvojih zapoved hoditi! Ne more me srečnega storiti bliščече zlato mojega kraljevega sedeža, ne veselje mojega dvora, samo spolnovanje tvojih postav tako veselje v moje srce vliva, da ga popolnoma napolni*. Sv. Pavel, ves s krvjo in ranami pokrit, oznanuje po težavnih potih vesoljnemu svetu sv. evangelij — in vendar njegovo srce v veselju plava. *Moje srce je premajhno, da bi vse morje veselja, katero ga zaliva, obseči zamoglo*. Sv. Anton, ki je več od pol stoletja v svoji puščavi živel, noč in dan premoli, in se še pritoži, da mu ure prehitro leté; se pritoži nad solncem, da prehitro izza gore prihaja in ga s svojimi žarki prezgodaj v molitvi in svetem premišljevanji mami. Le enega samega človeka mi pokažite, kateri je zares pobožen in pravičen, kteremu bi se pri Bogu in z Bogom biti tožilo! Le sam skusi, spolnui natanko božje zapovedi in sam boš spoznal, da je vsa sladkost sveta grenak pelin proti temu medu; in da en sam dan v pobožnosti jezero let posvetnega veselja prevaga. Jezus sam uči: *Moj jarem je sladak in moja butara je lahka*. On ti jo pomaga nositi, on ti svetost prijetno, grešno veselje pa grenko dela, on ti moč daje. Zaupaj v Boga; moral boš sicer trpeti, pa boš voljno trpel; moral se boš vojskovati, pa boš premagal in Bog te bo kronal; jokaj boš sicer, toda Bog sam ti bo vse solze iz oči otrl in obrisal. Kolikor bolj Boga ljubiš, toliko lože boš svoje trpljenje nosil, toliko bolj miren boš v življenji in v smrti. Verjemi tedaj Bogu, saj je on, večna resnica, to učil. Verjemi svetnikom, saj govoré, kar so sami slišali, hudobnežem pa nikar ne verjemi, oni ne morejo tega govoriti, kar ne vedo in skusili niso.

Če je pokora taka, ne bom na svetu nobenega veselja več imel. Kakšno veselje boš pa pri grehu imel? *Preštejte mi*, je rekel sv. Krizostom, *preštejte mi, grešniki! svoj nepokoj, zopernosti, svoje grenkosti, svoje bolečine, svoje skeleče skrbi, ure svojega studa, svoje nejevolje, in jaz vam hočem ves pesek ob kraju morja razšteti*. — Kako hudo je, vedno zavoljo svoje duše v strahu biti, kako hudo je, žrjavico hude vesti vedno v svojem sreću nositi in si misliti: Če me smrt nagloma s tega sveta pokosi, kaj bo z menoj? Večno bom pogubljen, večno se bom zvijal po peklenski žrjavici — večno žgal v peklenskem plamenu!

Če je pokora taka, ne bom na svetu nobenega veselja več imel. Reci raje: Če je pokora taka, koliko manj žalosti, koliko nepokoja bom manj imel! Greh veselje obeta, vžito pa

smrt in strup nažene. Veliko težje se je pogubiti, kakor zveličati, veliko več trpé grešniki za pekel, kakor pravični za nebesa. Povej nam ti nečisti, meseni človek! ki si svoje telo oslabil in svoje zdravje razdjal, ki si čast in dobro ime, denar in premoženje zatratil, povej, ali si si z vsem tem to kupil, kar si si želel? ali si bil kdaj v resnici zadovoljen, miren in srečen? Do zdajne ure še ne! Čedalje nemirniše je bilo tvoje srce! Ena zavžita želja sto drugih obudi. Lakomnik! ko bi bil ti toliko za svoje zveličanje skrbel, si zanj toliko prizadjal, kolikor za denar in premoženje, kako lepa nebesa bi si bil zaslužil; kako vesel in zadovoljen bi bil Bog s teboj; svojih strast in želja pa še do zdajne ure spolnil nisi, temuč kolikor več imaš, toliko več želiš. Pijanec! kolikor več piješ, toliko bolj te žeja, svoje žeje vendar nikoli ne ugasiš. — Salomon kralj, ki je vse veselje tega sveta do zadnje kaplje izpil, kateri svojemu sreču nič, kar je le poželetelo, odrekel ni, je majhno pred svojo smrtjo rekel: *Prazno je bilo to vse, vse duhu v nepokoju. Nič stanovitnega nisem najdel pod solncem!* Res je, kar sv. Avguštin govori: *Moje srce je nepokojno — brez miru, dokler v Bogu ne počiva.*

Zares spokorno krščansko življenje ni tedaj tako lahko, kakor nekteri menijo, pa tudi ne tako žalostno, kakor se nekteri boje. Res je, spokornik mora marsikaj težkega storiti, dobra dela doprinyašati, moliti, svete reči premišljevati, priložnosti se varovati, nevarnosti se ogibati; to je večkrat hudo, skli, peče: to pa tudi hladila in mazila sabo prinaša ter obvaruje toliko zoprnost, britkost in vestnih grizov; prinaša mir in pokoj srca, zadovoljnost in kar je še več, Bog sam ga s svojo milostjo in s svojo tolažbo navdaja, ki jo le tisti pozna, ki jo zares skuša — pripelje zadnjič v večno veselje. Bog daj, da bi tudi vi vsi v pokori do konca ostali, da bi se nikoli več od Jezusa, ki se je pri sv. obhajilu kakor k učencema k vam pridružil in z vami sklenil, z novim grehom ne ločili, da bi do konca pri njem ostali, ker le oni, ki do konca stanoviten ostane, bo zveličan. Amen.

† Josip Rozman, dekan.

## Bela nedelja.

### I. Sv. maša. — I. Nastopne molitve.

(Jezus) je v nje dihnil in jim je rekel:  
Prejmite sv. Duha. Jan. 20, 22.

Zveličar naš je imel navado, pri imenitnih opravilih mnogo-vrstnih zunanjih znamenj se posluževati. Tako n. pr. je po sporočilu današnjega evangelija storil takrat, ko je apostelnom dal oblast grehe odpuščati. Najprej jih pozdravi, čeravno jih je bil že pozdravil v hišo stopivši, jim še enkrat reče: *Mir vam bodi!* Pokaže jim roke; slednjič še dihne vanje in še-le zdaj jim reče: „*Prejmite sv. Duha; katerim boste grehe odpustili, so jim odpuščeni, katerim jih boste zadržali, so jim zadržani.*“

Enako je ravnal, ko je postavil najsvetejši zakrament sv. reš-njega Telesa ter nekrvavo daritev nove zaveze — sv. mašo. Najprej je apostelnom noge umival, ž njimi jedel velikonočno jagnje; potlej je vzel kruh in kelih z vinom v svoje presvete roke, pogledal proti nebu, oboje blagoslovil, nebeškega Očeta zahvalil, izrekel spremeneče besede, svoje telo in svojo kri apostelnom podal, jim z besedami „to storite v moj spomin!“ podelil mašniško oblast, in je slednjič to sveto opravilo skončal z ljubeznjivim opominjevanjem in zahvalnim petjem.

Sv. cerkev, ki ima Jezusovo delo na zemlji nadaljevati, je mnogo taci zunanjih znamenj in opravil, ki so bila le nekakšno spremljevanje in poveličanje glavnega djanja, od Jezusa sprejela ter je še veliko družih sama pridjala in ukazala vsled oblasti, ki jo ima od Jezusa. Vse take znamenja, molitve in šege, ki so v sv. cerkvi v navadi pri službi božji in deljenji sv. zakramentov, imenujemo sv. opravila, ceremonije ali obrede. Sv. obrede, ki so nam po sv. cerkvi zaukazani, moramo imeti v veliki časti in spoštovanji, ker v njih ni nič nepotrebnega, ampak vsaka, tudi najmanjša reč, n. pr. pripogibanje glave ali telesa, raztezanje ali sklepanje rok, poljubovanje altarja itd., ima svoj pomen in namen. Zlasti imajo sv. obredi namen, pobožnost v srcu vnemati in sveto zbranost duha pospeševati. Ta namen morejo pa le doseči pri onem, ki se zanima zanje in jih prav razumi. Zato sem se namenil, vam večkrat take cerkvene obrede pojasnovati in sicer najprej obrede sv. maše ter

vam hočem že danes pojasniti nastopne molitve, ki se molijo predno začne mašnik iz mašnih bukev brati.

Da bi lože razumeli mnogovrstne obrede pri sv. maši, se sv. maša deli v več delov. V prvih časih krščanstva so razločevali dva oddelka: prvi oddelek je segel od pričetka do darovanja; drugi pa odtod naprej do konca. Ta razločitev je pa nastala odtod, ker so tedaj prihajali trojne vrste ljudje k svetim cerkvenim shodom. Bili so pravoverniki, ki so se vdeleževali vsih svetih skrivnosti; bili so potem verniki, ki so se pa očitno in močno pregrešili ter so morali očitno se pokoriti za svoje grehe. Imenovali so se očitni spokorniki in so bili ločeni v čveterne vrste ali stopinje. Oni na prvi stopinji niso kar nič smeli v cerkev, ampak so morali ves čas službe božje biti pred cerkvenimi vrati; spokorniki druge, tretje in četrte vrste so pa smeli v cerkev, toda ne dolgo; le tako dolgo so smeli ostati v cerkvi, dokler je trpela služba božja obstoječa iz branja in razlaganja sv. pisma, toraj do darovanja; po končanem razlaganju, po današnji pridigi, so pa ti morali iz cerkve. Bili so slednjič navzoči tudi katehumeni ali podučevanci in to so bili tisti, ki so se za sv. krst podučevali in pripravljali; tudi ti so morali pred darovanjem t. j. pred obhajanjem sv. skrivnosti z onimi očitnimi grešniki iz cerkve iti. In ta oddelek sv. maše do darovanja imenoval se je in se še imenuje maša katehumenov ali podučevancev, drugi nadaljni del pa maša vernikov.

Polagoma je nastala še druga za nas jako podučljiva razdelitev sv. maše v tri dele. Trojno delo je naš Odrešenik imel zvršiti v naše odrešenje: človeštvo podučiti, zanj spravno daritev opraviti in sv. cerkev vstanoviti v vedno nadaljevanje svojega odrešenja; zato se mu pripisuje trojna služba: preroška, velikoduhovenska in kraljevska, in trojna je doba njegovega delovanja — od včlovečenja do trpljenja za delo preroško ali učenje, njegovo trpljenje in smrt najkrajša a največastniša doba velikoduhovenske daritve na križu, po veličastnem vstajenji pa doba njegove kraljevske časti in oblasti. Tako se nam tudi pri sv. maši do darovanja kaže preroka in učenika, pri povzdigovanji velikega duhovna, ki za nas opravi spravno daritev, pri sv. obhajilu pa se želi z nami združiti in postati kralj našega srca. Temu nasproti je pa tudi od naše strani, ako se hočemo vredno vdeležiti odrešenja, potrebno trojno delo: da očistimo svoje srce vsega greha, da ga posvetimo z dobrimi deli in čednostmi,

pa da se z Jezusom združimo že tukaj na zemlji, da bomo mogli tam v njegovi družbi kraljevati vekomaj. — Vidite, kako se nam pojasni najsvetejša daritev po taki razdelitvi.

Vi pa navadno po katekizmu razločujete štiri poglavitne dele sv. maše: evangelij, darovanje, povzdigovanje in sv. obhajilo; in jaz hočem pri razlaganji, da vam bo jasniši pomen raznih obredov, še več oddelkov razločevati ter danes, kakor sem že omenil, samo one molitve pojasniti, ki jih mašnik pred oltarnimi stopnjicami in odtod k oltarju gredé opravi, predno prične iz mašnih bukev sv. mašo dotičnega dneva.

1. Ko pride mašnik pred oltar, se z glavo priklone. Ako je pa sv. rešnje Telo v tabernakeljnu, poklekne na eno koleno; in kadar je Najsvetejše že izpostavljeno, poklekne na obe kolena in se ob enem z glavo globoko priklone. Potem gre po stopnjicah do vrha; vravna kelih na sredi oltarja; odpre na levi strani mašne bukke in pride spet nazaj ter se na sredi oltarja nekaj trenutkov pomudi, da zbere svoje misli in ponovi namen in željo vredno opraviti presveto daritev v čast božjo ter v korist in blagor posebno onemu ali onim, kterega ali kterih se hoče posebej spominjati pri sv. maši.

Verni naj pa ta trenutek tudi porabijo v to, da se znebijo vseh posvetnih skrbi ter zberó svoje misli v tisto plamtečo pobožnost, s katero hočejo pri sv. maši biti.

Zdaj gre mašnik po stopnjicah zopet doli in se vstopi na tla pred oltarjem, da je tako rekoč na eni stopinji z ljudstvom, v sredi med ljudstvom, kakor je Jezus zapustil nebeško veličastvo, človek postal in med ljudmi prebival.

Sv. opravilo prične z znamenjem sv. križa. Kristijani imamo namreč navado že pred družimi imenitnimi opravili se pokrižati; *apostolska navada je*, pravi Tertulijan, *da kristijani vsa opravila s križem pričenjajo*; zlasti se to zgodi pred molitvijo. Kolikanj bolj je vmestno, da se mašnik in ž njim verno ljudstvo prekriža, predno prične tisto presveto opravilo, ki ga ni veličastnišega na svetu! Tem bolj se poda tu zaznamenjevanje s sv. križem, ker se pri sv. maši ponavlja ravno tista daritev, katero je Jezus na križu opravil; da začnemo v imenu Boga Očeta, ki nam je poslal svojega edinorojenega Sina, kateri se je daroval na sv. križu in se še zdaj pri vsaki sv. maši za nas daruje, v imenu Boga Sina, ker je Jezus Kristus prav za prav dar in daritelj mašnik pa le posredovalec, in sv. Duha, ki nas po sv. maši deležne stori toliko dobrot in milosti v naše

posvečenje. Veličasten prizor je tak pričetek posebno v cerkvah, kjer so verni še tako pobožni, da precej v začetku sv. maše pokleknejo in se z mašnikom prekrižajo, da potem med celo mašo kleče in kar moč pobožno in zbrano molijo!

Na to mašnik prične moliti 42. psalm. Psalmi so duhovne in cerkvene molitve, zložene po Davidu in drugih svetih možeh stare zaveze, ki so polne vzvišenih čutil, pa tudi zato težko razumljive navadnemu človeku. Ne bom se toraj trudil, da bi vam vrsto za vrsto razlagal ta sicer kratki psalm, s katerim se nastopne molitve prične. Le toliko omenim, da je David ta psalm zložil in molil, ko je pred lastnim sinom Absolonom bežal in je na tujem zlasti zato močno žaloval, ker ni mogel v tempelj hoditi k službi božji in darovati na oltarju Gospodovem. Pa goreče prosi Boga in trdno upa, da bo to že skoraj dosegel. Enako tudi mašnik po eni strani čuti svojo nevrednost a po drugi strani pa svoje želje in hrepenenje, vredno opraviti nekrvavi dar nove zaveze. — Navada je, da se pri molitvi kakega psalma iz njega odbere ena vrstica, ki je v tesni zvezi z opraviлом, pri katerem ga molimo. Ta vrstica se postavi pred začetek in se tudi na koncu še enkrat ponovi. Imenuje se predglas ali antifona. V 42. psalmu se glasi ta vrstica tako-le: „*Vstopil bom k oltarju božjemu, k Bogu, ki razveseljuje mojo mladost.*“ Po daritvi sv. maše namreč se ima naše sree nekakšno prenoviti, pomladiti v novo življenje krščanske pravičnosti. — Psalm se konča s prelepo hvalnico: *Čast Bogu Očetu* itd. In še enkrat se ponavlja antifona: *Vstopil bom k oltarju božjemu* itd. In ta antifona se tudi takrat moli, kadar se psalm zarad svoje tolažilne vsebine opušča pri črnih mašah in od tihe nedelje do velike sobote.

Sv. Ambrož pripoveduje, da so nekdaž novokrščeni peli te besede gredoč od krsta v cerkev k mizi Gospodovi: „*Ko je bila družba tako očiščena in obilno ozališana*, piše ta cerkveni učenik, *hiti k oltarju Gospodovemu govoreč: Vstopil bom k oltarju božjemu, k Bogu, ki oveseljuje mojo mladost.*“ — Posebno na današnji dan se je nekdaž to godilo, zato se še zdaj današnja nedelja imenuje bela nedelja po belem oblačilu novokrščencev, v katerem so bili prvikrat pri celi sv. maši, prvikrat pri sv. obhajilu. Preselite se v mislih za 15 sto let nazaj in poglejte z dušnim očesom presrečno družbo, kako se z radostnim srcem bližajo Bogu, ki oveseljuje njih mladost, kajti četudi so že postarni po letih, so na duši čisto mladi, — prerojeni, nedolžni otroci božji! Blagor jim; o blagor tudi nam, ako se bomo vselej z enako čistim srcem veselo Jezusove daritve vdeleževali.

2. Na to se mašnik spet prekriža rekoč: „*Naša pomoč v imenu Gospodovem*,“ in strežaj pristavi: „*Ki je vstvaril nebo in zemljo*.“ Vidi se iz teh besedi, da je zaupno pričel najsvetejšo daritev; a zmiraj ga še strah in groza obhaja, kajti živo se spominja preimennitnega dela in ta spomin ga pretrese na duhu in v srcu. Spominja se, da ne bodo samo pričujoči v cerkvi zbrani verniki, ampak tudi nebeški prebivalci: Bog Oče, Marija, svetniki in svetnice ter angelji gledali iz nebeških višav na njega in na njegovo presveto daritev, da bo kmali na njegovo besedo prišel Jezus sam na oltar, kjer ga bodo v ponižnosti častili nebeščani in zemljani. Osupnjen, da je on, nevreden grešnik, prišel do tolikega opravila, da je prišel v to sveto družbo, se boji v spoznanji svoje slabosti in grešnosti — v tem svojem svetem strahu se globoko prikloni, oči ima ponižno v tla obrnjene ter s skesanim srcem moli „očitno spoved“ ali „confiteor“. V tej molitvi spoznava svojo nevrednost pred Bogom in pred vso nebeško družbo ter tudi pred pričujočimi verniki. Obtoži se najprej vsega-mogočnemu Bogu; pa tudi svetnikom in svetnicam božjim in pričujočim bratom in sestram, da je veliko grešil v mislih, besedah in djani, in sicer z lastnim prevelikim zadolženjem. Zato se skesano trikrat na prsi udari ter prosi vse stvari, katerim se je obtožil, naj prosijo zanj pred Bogom. Obrne se tako do prečastite Device Marije, saj ona je Kraljica vseh svetnikov, pribežališče grešnikov, naša preljuba mati in priprošnjica, ki ima svoje premilo materno Srce vsikdar odprto za nas; obrne se do sv. Mihaela, ki je na čelu angeljem, premagovalec satana, varuh vojskujoče cerkve in po njem do vseh angeljskih trum. Obrne se do sv. Janeza Krstnika, o katerem Jezus sam priča, da je največi izmed rojenih in po njem, ker je največi in zadnji prerok stare zaveze, do vseh pravičnih starrega zakona; do Petra in Pavla, ki sta prvaka sv. cerkve in toraj po njiju do vseh svetnikov nove zaveze, in slednjič ne le do onih, ki so že v srečni večnosti, ampak tudi do vernih na zemlji, ker je po veri z vsemi v tesni zvezi. Vse te prosi mile priprosnje. Pač je ta prizor veličasten in genljiv ne le za mašnika temuč tudi za verne, ki naj se tudi skesajo svojih grehov, in prosijo pomoči in priprosnje. Z zgubljenim sinom naj vsak v ponižni žalosti spozna: „*Oče, grešil sem pred teboj in pred nebom*“ — vpričo vseh nebeških prebivalcev naj sleherni kliče s skesanim cestninarjem: „*Gospod bodi milostljiv meni ubogemu grešniku!*“ da pojde po sv. daritvi opravičen domu.

3. Goreče želje skesanega srca se bodo mašniku gotovo spolnile: Marija mu bo mogočna priprošnjica pri najsvetejšem opravilu,

angelji se bodo s svetniki združili in mu pomagali hvaliti trojedinega Boga in obilnih milosti sprositi. Pa tudi na zemlji pri vernikih ni bilo mašnikovo priporočanje zastoj, kajti precej po očitni spovedi prosi strežnik, ki je pri vseh svojih molitvah in opraviilih namestnik zbranega ljudstva, naj se ga usmili vsegamogočni Bog ter mu odpusti vse grehe in ga privede v večno življenje! Ker se ima pa tudi ljudstvo s čistim ali saj skesanim srcem vdeležiti sv. maše, precej potem tudi strežnik moli očitno spoved in se priporoča vsem nebeščanom in pričujočemu mašniku, naj bi prosili za ljudstvo. Zato tudi mašnik z enakimi besedami moli za ljudstvo, naj se ga usmili vsegamogočni Bog, naj mu odpusti grehe in ga privede v večno življenje.

S tem je končan drugi odstavek nastopnih molitev in zdaj se prične tretji in zadnji. Mašnik se že tretjič pokriža ter prosi za se in za ljudstvo, naj usmiljeni Bog odpusti grehe, zbriše dolg in prizanese kazen, ki smo jo z grehom zaslužili (tako namreč razlagajo: *indulgentiam — absolutionem — remissionem*). In še dvakrat povzdigne glas in izreče s strežnikom veselo zaupanje na neskončno usmiljenje božje; na to se poslovi od ljudstva ter zakliče k Bogu: „*Gospod usliši mojo molitev!*“ proti ljudstvu pa: „*Gospod bodi z vami!*“ Z opominom „*molimo!*“ razpre in zopet sklence roke, povzdigne oči ter stopa kot srednik med Bogom in ljudstvom po stopnjicah k oltarju. Pa tudi to porabi — vsaka stopinja mu je draga, — da moli in goreče prosi dušnega očiščenja sebi in vsem pričujočim in dospelši do oltarja še nadaljuje svojo molitev ter prosi priprošnje vse svetnike sploh, posebno pa tiste, katerih svetinje so v oltarji shranjene, pri tem pa se globoko prikloni in spoštljivo poljubi oltar. Ta poljub velja v prvi vrsti Jezusu Kristusu, ki je „*vogelni kamen*“ (I. Petr. 2, 7.) in ktereга oltar pomeni, potem onim svetnikom in svetnicam, katerih ostanki so na dotičnem oltarju in slednjič sploh vsem nebeškim prebivalcem, ki so vsi z Jezusom v večni slavi združeni. Še spodbudniše se nam bo zdelo to poljubovanje oltarja, ako se spominjamo prvih kristijanov, ki so kaj radi in z veseljem zahajali k grobom sv. mučnikov in so ondi njihove ostanke spoštljivo poljubovali in se goreče priporočevali njihovim priprošnjam, tem gorečniše, ker so mnogi precej na to sami hiteli v mučeniško smrt.

---

Upam, da iz te kratke razlage že lahko spoznate, kako lepa in pomenljiva je priprava za sv. mašo pred oltarnimi stopnjicami. Po petnajstih stopnjicah so v stari zavezi stopali duhovni in leviti s

predvorov v svetišče tempeljna in na vsaki so o večih praznikih postajali in prepevali enega izmed tako zvanih stopnjiških psalmov, v katerih se goreče želje in srčno hrepenenje po Bogu razodeva; enako tudi zdaj mašnik Gospodov pripravljajoč se pred oltarnimi stopnjicami za sv. mašo petnajstkrat povzdigne glas in ravno tolikrat mu odgovarja strežnik v imenu ljudstva. In če nam sv. pismo veleva, da se moramo že za vsako navadno molitev pripravljati, kdo bi se mogel dovelj in vredno pripraviti za tako vzvišeno in sveto opravilo? Prizadevajte se tudi vi, da boste s ponižnim, skesanim in čistim srcem, z veseljem, koprnenjem in velikim zaupanjem vselej pričenjali presveto nekrvavo daritev nove zaveze, pri kateri si lahko sprositate toliko milosti za dušo in telo. Po tem potu nameravam še dalje vam razlagati obrede ali ceremonije sv. maše in vas že naprej prosim, da vse pazljivo poslušajte in zvesto zapomnite, da bode pri sv. daritvi spremljevalo mašnika ne le vaše telesno oko, ampak tudi vaše dušno oko, vaš um in vaše srce; potem se boste laglje obvarovali vsake raztresenosti in toliko obilniši blagoslov vam bo rosil iz nebes za vašo časno in večno srečo. Amen.

Janez Kobilica.

## 2. Viri nejevere.

Ne bodi nevéren, ampak véren.

Jan. 20, 27.

Vstajenje Kristusovo vtisnilo je njegovemu nauku pečat resničnosti; ono je podlaga naše vere. Na svoje vstajenje od mrtvih skliceval se je naš božji Učenik in Zveličar, dokler je še živel, v dokaz temu, da je on pravi Bog in njegova beseda resnica, ki se niti zmotiti, niti goljufati ne more. Ko so zahtevali eni zmed pismarjev in farizejev od Jezusa, da naj stori kak čudež na nebu, da ga bodo za učenika spoznali, jim je odgovoril, da se jim bo dalo znamenje Jona preroka, t. j. njegovo vstajenje iz lastne moči, katerega predpoda je bil prerok Jona v trebuhu morskega soma, — njegovo od smrti vstajenje bode v dokaz, da ga je res Bog poslal in da je njegov nauk resničen: „*Zakaj, kakor je bil Jona v trebuhu morskega soma tri dni in tri noči*, je Jezus rekel, *ravno tako bo Sin človekov v srcu zemlje tri dni in tri noči.*“ (Mat. 12, 39—40.) Zato je tudi Jezus svoje aposteljne in učence zlasti s svojim prihodnjim vstajenjem hotel utrditi v veri, da je on obljubljeni Odrešenik, da je

njegov nauk večna, nezmotljiva resnica, da, kadar bodo videli njegovo zapuščenost, njegovo ponižanje, njegovo smrt, bi se nad tem ne spodtikali in v veri omahovaje njega ne zapustili. Rekel jim je: „*Sin človekov bo izdan nevernikom, in bo zasramovan in bičan in zapljevan; in potem, ko ga bodo bičali, ga bodo umorili; in tretji dan bo* (od mrtvih) *vstal.*“ (Luk. 18, 32—34.) Ali dasiravno je Jezus svojim izvoljenim apostelnom in učencem svoje vstajenje prerokoval in določno čas njegov napovedal, so bili vendar kesnega srca verovati vstajenje Gospodovo, kadar so slišali, da je od mrtvih vstal in živi.

Aposteljna Peter in Janez sta, slišati, da Gospoda ni v grobu, hitela oba k grobu; videla sta rjuhe in prt, ki je bil pri njegovi glavi. Janez je sicer začel verovati, da je Jezus od mrtvih vstal, Peter pa ne in se je sam pri sebi čudil nad tem, kar se je bilo zgodilo. „*Nista še namreč*, pravi sv. evangelij, *umela pisma, da je imel Jezus od mrtvih vstati.*“ (Jan. 20, 9.) — Ko so one žene, ki so bile prišle k grobu in nazaj gredé srečale Jezusa in njegove noge objele, apostelnom na Sinajski gori zbranim veselo pripovedovale, da so Jezusa od smrti vstalega videle, „*so se jim besede zdele kakor prazne marnje; in jim niso verjeli.*“ (Luk. 24, 11.) In ko se Jezus velikonočno nedeljo zvečer v zaprti hiši zbranim apostelnom prikaže in jih pozdravi, niso mogli verjeti, da je v resnici on. Še le, ko jim pokaže roke in noge, in je kos pečene ribe in sat medu okusil, so verovali, da je res Jezus od smrti vstal in živi. Apostelj Tomaž pa, ki ga takrat ni bilo zraven, ko se je Jezus vsem apostelnom prikazal, noče verovati vstajenje Gospodovo, če tudi so mu vsi aposteljni pričali, da se jim je Jezus prikazal in da res živi. In glej, ljubezen Gospodovo! Kako tudi zavoljo ene duše svoje rane pokazati hoče in le zato pride, da bi tudi le to eno dušo otel! Zopet današnji dan se apostelnom prikaže in Tomažu prst v njegove roke in noge, v njegovo stran vložiti veli, da bi ne bil neveren, ampak veren.

Apostelj Tomaž ni hotel verovati, kar so mu drugi aposteljni pripovedovali, da Gospod živi, ne, kakor da bi bil hudobnega srca, ali prevzetnega duha, ampak, ker je bil omamljen od žalostnih dogodbe tedanjih dni. Zato se ga je Jezus usmilil ter ga tako ljubeznjivo prepričal. Preljubi! Vse, kar je Jezus učil, njegovi čudeži, tudi njegovo častito vstajenje se nezmotljivo oznanuje v sv. katoliški cerkvi, ali vendar se jih nahaja mnogo, kateri ne verujejo. Nahaja se jih veliko med katoliškimi kristijani, kateri tajijo, zametavajo resnice naše sv. vere, za katero je do 30 milijonov vernih svoje življenje dalo,

ktero na milijone in milijone vernih še zdaj trdno veruje in jih više ceni kot zlato in vse drugo, kar svet ima; ki v njej veselo žive, srečno umrjo in večno zveličanje najdejo. Kako so zašli taki nesrečni od pota resnice, da jim je ugasnila luč prave vere? Preljubi! obvarovati vas pred največo nesrečo, pred zgubo prave Jezusove vere; da bi ne zašli tudi vi na te krive pota, ki peljejo v nejevero, bodem vam danes pokazal: Kteri so viri ali vzroki nejevere.

1. Prvi in najbolj splošni vir nevere je nevednost v krščanskih resnicah. Kar je sv. apostelj Pavel pisal Rimljanom rekoč: „*Kako bodo v Boga verovali, od ktereга niso slišali? — Vera pride iz poslušanja, poslušanje pa po Kristusovi besedi*“ (10, 14. 17.) — to tudi sedaj še velja: V Boga ne more verovati, kdor ga ne pozna, ne verovati resnic sv. katoliške vere, komur so neznane. Nekteri, v družih marsikterih posvetnih rečeh znajdeni, v posameznih posvetnih vednostih zelo učeni, ne vedo, da in kako se je Bog ob raznih časih po mnogoterih potih ljudem razodeval, ne vedo, komu je Bog to razodenje — pravo vero — izročil, da jo čisto in nepokvarjeno ohrani; neznano jim je, kdo zdaj nezmotljivo oznanjuje vse razodenje božje, ne vedo, kaj sv. cerkev uči in verovati zapoveduje; zato tudi ne verujejo. Drugi sploh o resnicah sv. vere marsikaj vedo in znajo, ali to ali ono resnico sv. vere napačno razumejo, da se jim tako zdi nemogoča in jamejo omahovati tudi v družih verskih resnicah, zlasti ako še pridejo v dotiko z nevernimi ljudmi, kateri jim še to slabo vero podero in komaj še brlečo luč spoznanja božjega ugasnejo.

Iz tega lahko spoznate, preljubi, v koliki nevarnosti sv. vero zgubiti se oni nahajajo, kateri se v mladih letih krščanskega nauka slabo in neradi učijo; pa tudi sami lahko vidite, kako slabe vere, pa tudi malo krščanskega življenja so oni, kateri se božji besedi umikajo. Zato je djal Kristus farizejem: „*Kdor je iz Boga, besedo božjo posluša. Za tega voljo vi ne poslušate, ker niste iz Boga.*“ (Jan. 8, 47.)

2. Drug vir nejevere je opuščanje molitve, božje službe in prejemanja sv. zakramentov. Sv. vera je čeznatura, od Boga pri sv. krstu nam prižgana luč, po kateri razsvitljeni za trdno resnico imamo, kar je Bog razodel in nam sv. katoliška cerkev verovati zapoveduje. Vesela luč v svetilnici pa začne temneti in celo ugasne, ako se ji olja ne priliva, ako se ogorki ne odpravijo; tako ugasne luč sv. vere njemu, kdor molitev opušča, sv. mašo zanemarja

ob dnevih Gospodovih, kdor ne prejema zakramentov sv. pokore in sv. rešnjega Telesa, da bi v njih očistil ogorke vsakdanje slabosti, hude navade, grešne strasti in sploh vse pregrehe. Po opuščanju teh pobožnih verskih vaj slabi bolj in bolj vera; opominjevanje in dolžnosti, ki nam jih naklada sv. vera, postajajo nam čedalje bolj nadložne in zoperne; tak človek se jih skuša znebiti, zato nazadnje celo zavrže vero samo, ker mu v tem življenju le nepokoj dela, po smrti pa mu, ker ne živi po nji, nič dobrega ne obeta. Tudi Bog takemu, ki noče rabiti teh pomočkov, da bi si sv. vero ohranil, za kazen vzame dar sv. vere, kakor je Kristus zažugal trdovratnim judom, ki niso hoteli njega za obljubljenega Odrešenika imeti, ne sprejeti njegovega nauka; „*Božje kraljestvo, t. j. sv. vera, bo od vas vzeto in bo dano ljudstvu, ktero bo njegov sad dalo.*“ (Mat. 21, 43.)

3. Tretji vir nevere je napuh. Verovati se pravi vse za resnico imeti, kar je Bog razodel. Kdor tedaj kak nauk za trdno in neovrgljivo resnico ima zato, ker jo je Bog razodel, ki je večna resnica, akoravno s svojim umom te resnice do dobrega spoznati in prav razumeti ne more, on veruje. — Ali napuh v človeku se brani in ustavlja verovati to, česar ne razume prav, predrzne se, božjemu razodenju nasproti staviti mnogotere ugovore in dvome; zavrže to, kar je razodela neskončna modrost božja, zato, ker njegova plitva, tako omejena pamet umeti ne more. Tako napuh človeka preslepi in omoti, da le to za resnico ima, kar sam spozna in ume. Ali tak prevzetnež pozabi, da je človeku po izvirnem grehu um otemnel in pamet oslabela. Enako, kakor ne moremo s prostimi očmi v solnce gledati, ker je solnčna svetloba prevelika in preslabo naše oko, tako tudi naša otemnjena pamet ne more vsega razumeti, kar je razodela božja vsegavednost in njegova modrost. Pa kako nespameten je prevzetnež, ki po napuhu oslepljen zavrže razodete resnice in jih ne veruje zato, ker jih ne zastopi, prav ne spozna. Koliko reči človek za resnico ima, katerih prav ne razume. Koliko jih je, ki prav razumejo, kako se telegrafira ali brzojavi? ali vendar verjamejo, da se to zgodi. Koliko jih je, ki bi prav razumeli, kako je to, da solnce nepremično stoji, naša zemlja pa se v prostem zraku, nikamor naslonjena in oprta, okoli njega v kolobarju suče? pa vendar verjamejo. Kdo izmed nas je že v Ameriki bil, pa je vendar nihče ne taji. In revni človek v svojem napuhu ne veruje, ako ne razume tega, kar je razodel vsegavedni, neskončno modri Bog! Glejte slepoto ošabnega človeka!

4. Četrty vir nevere je pregrešno, zlasti nečisto življenje. Kakor otemni ali zakrije megla svitlo solnce, tako oslabi ali

celo zakrije pregreha, zlasti nečista, luč prave vere. Dober človek živi po sv. veri, ne dvomi nad ničemur, kar je Bog razodel, ampak vse rad veruje, ker se tega veseli in rad pričakuje, kar mu sv. vera obeta. Zato je rekel Jezus, naš Gospod: „*Ako hoče kdo božjo voljo storiti, bo spoznal iz uka, ali je iz Boga.*“ (Jan. 7, 17.) Ali kadar človek greši in se tega boji, kar mu žuga sv. vera, takrat bi jo rad zatrl sam v sebi in v drugih, da bi mu njegovih grehov ne očitala in z zasluženimi kaznimi ne žugala. In česar človek želi, to rad verjame. Nečistnik, pijanec, krivičnik bi rad imel, da bi ne bilo ne Boga neskončno pravičnega, ne pekla strahovitega in ako sliši še druge nevernike tajiti Boga, neumrjočnost duše, nebesa, pekel ali druge resnice, mu rad verjame in zavrže vero, ki mu take resnice kaže in postane neveren. O takih piše sv. apostelj Pavel: „*Veliko jih živi kot sovražniki križa Kristusovega, katerih konec je poguba, katerih bog je trebuh.*“ (Fil. 3, 18.) Nihče, ki je ves pokvečen na obrazu, se rad ne ogleduje v ogledalu. Tat, ki po noči hodi na plen, ne mara za luč, ki bi mu razsvetljevala njegove tihotapne ovinke. Še bolj zoperno je hudobnemu ogledalo sv. vere, ki mu njegovo ostudnost in grdobijo razodeva. Zato postavlja to ogledalo zmiraj bolj in bolj v kot, ter skuša to luč sv. vere naposled popolnoma ugasniti. „*Sleherni namreč, pravi Kristus, kateri hudo dela, sovraži luč in ne pride k luči, da niso svarjena njegova dela.*“ (Jan. 3, 20.)

5. Zadnji vir nejevere je občevanje z nevernimi ali sv. veri sovražnimi ljudmi, branje sv. vero napadajočih in zasramovajočih bukev in časopisov. Če kdo večkrat zahaja ali se dalje časa mudi v hiši, kjer se tobak kadi, navzame se nehoté on in tudi njegova obleka tobakovega duha. In kdor se peča z nevernimi ali sv. veri sovražnimi ljudmi, ali prebira brezverske spise, se tudi polagoma navzame sv. veri sovražnega, nevernega duha. Poglejmo kralja Salomona! Kako bogaboječ in moder je bil, sv. Duh je po njem razodeval najlepše resnice. Ali ko se je jel pečati z neverskim ženstvom, postal je odpadnik od pravega Boga in malikovalec. In od kod, prelubi, pa je žalostna prikazen, da zlasti po mestih in trgih, pa pri takih, ki se imajo za omikane, gine kakor kafa krščansko življenje? Največ zavoljo tega, ker opuščajo službo božjo in ker prebirajo sv. veri sovražne, da, naravnost jo zaničujejo časopise. Zakaj, človek je večidel tak, kakoršni so ljudje, s katerimi živi ali katerih spise prebira, kakor spričuje to sv. Duh rekoč: „*S svetimi boš svet, z nedolžnimi boš nedolžen, s hudobnimi bodeš pa hudoben.*“

S tem, preljubi, sem vam pokazal vire nevere, pokazal pa tudi, kje tudi vam žuga nevarnost, v sv. veri omahovati ali celo zgubiti jo. Radi toraj poslušajte in v srcu ohranite besedo božjo, da bodeite rastli in bogateli v spoznanji božjem; prilivajte vsajeni besedi božji z molitvijo, z vdeleževanjem službe božje in z vredno prejemo sv. zakramentov, da vam bode jasno svetila luč sv. vere; živite po nauku sv. vere in spoznali bodeite globokost in visokost razodetih sv. resnic, ker le oni, ki so čistega srca, bodo Boga spoznali in gledali. Ogibajte pa se slabovernih in nejevernih ljudi in spisov, kakor vas opominja sam naš Gospod in Zveličar, rekoč: „*Varujte se lažnjivih prerokov, kateri pridejo k vam v ovčjih oblačilih, znotraj pa so zgrabljivi volkovi.*“ (Mat. 7, 15.) Amen.

Anton Kukelj.

## Druga nedelja po velikinoči.

### I. Sv. maša. — II. Od vhoda do berila.

Jaz sem dobri pastir. Jan. 10, 11.

S kratkimi besedami, a vendar tako razumljivo in prisrčno nam Jezus v evangeliju opisuje lastnosti dobrega pastirja — samega sebe. Najboljši dokaz dobrega pastirja je to, ako da celo svoje življenje za ovčice. Tudi naša pamet nam pove, da bolj ne more pastir ljubiti svojih ovčic, kakor če je pripravljen, raje življenje dati zanje, kakor pa jih zapustiti; kateri pastir je v stanu še kaj več storiti za svojo čredo, ki je v nevarnosti, kakor do smrti jo braniti — umreti zanjo? To misel Jezus dvakrat ponavlja v onem kratkem oddelku sv. pisma, ki smo ga ravnokar brali. Najprej kar sploh govori: *Dobri pastir dá svoje življenje za svoje ovce*, potlej pa reče posebej sam o sebi: *Jaz dam svoje življenje za svoje ovce*.

Pa, predragi poslušalci! v nadaljnjem pogovoru, ki se v sv. pismu precej za le-tem beré, ki je v današnjem evangeliju, nam Jezus še eno lastnost dobrega pastirja razodene, ktere pa še noben pozemeljski pastir ni in ne bo imel: to lastnost ima le edino on — najboljši pastir. Jezus namreč tako-le nadaljuje: *Zategavoljo me Oče ljubi, ker jaz svoje življenje dam, da ga spet vzamem. Nihče mi ga ne vzame, ampak jaz ga sam od sebe dam in ga imam oblast dati in ga imam oblast spet vzeti!* (Jan. 10, 17. 18.)

Da je pastir braneč svojo čredo zoper divje zveri dal svoje življenje, to se je že zgodilo; a da bi bil zopet oživel in še dalje branil svoje ljubljene ovce, tega nam človeška zgodovina ne vé povedati. Le edino naš nebeški pastir Jezus Kristus je dal veliki petek na gori Kalvariji svoje predrago življenje za svoje ovčice, ali velikonočno nedeljo zjutraj ga je zopet sprejel, da še dalje živi in pase in varuje in brani vse ovčice, ktere nalašč od njega ne bežijo, ves čas do konca sveta. In kako se to godi, vam ni treba še posebej razlagati. Sv. cerkev je Jezusov pašnik, in kraj na katerem najboljši pastir ponuja svojim nebeške hrane, kjer jih brani zoper volkove, kjer skrivnostno vsak dan umira za nje, je altar in čas, ko se vrši to čudežno djanje neskončne ljubezni, so dragi trenutki sv. maše. Iz tega pojasnila že tudi razvidite, da nam je sv. maša res najdraži zaklad in da je zelo imenitno vse, kar se pri sv. maši godi in upam, da me boste spet zvesto poslušali, ko vam bom dalje razlagal mašne obrede in sicer danes od vhoda do berila.

Ako si mislimo, da so nastopne molitve pred altarnimi stopnjicami le splošna priprava k sv. maši, lahko rečemo, da se sv. maša (s posebno pripravo) prav zaprav takrat prične, ko začne mašnik iz mašnih bukev brati. Zato se ta del sv. maše imenuje vhod (introit).

1. Iz srede oltarja stopi zdaj mašnik na levo ali listovo stran. Tukaj se vnovič prekriža, ker do zdaj je bila le splošna priprava, zdaj se pa prične posebna in moli iz mašnih bukev pričetek, že imenovani „vhod“ sv. maše. Dandanes je ta molitev le kratka in je le dvakrat ponavljani predpevek ali antifona in vrstica kakega psalma s sklepom: „Čast bodi Očetu itd.“ Vravnan je pa tako, da ob kratkem naznanja glavno misel in pomen tistega cerkvenega časa, tistega godu ali tistega svetnika, v katerega počesčenje se sv. maša opravlja posamezne dni. Zdaj nam razodeva veselje, zdaj upanje, zdaj hrepenenje, zdaj prošnjo, zdaj zahvalo, kakor lastnija praznovanja nanese. Velikonočni teden n. pr. nas spominja na srečne novokrščence, ki so ves teden nekaj bili v belo oblečeni. V praznik vnebohoda Gospodovega nam veselo kliče: „*Možje Galilejski, kaj gledate proti nebu čudeč se? kakor ste ga videli iti proti nebu, tako bo spet prišel;*“ in v psalmovi vrstici: „*Ploskajte z rokami vsa ljudstva, pojte Bogu v radostnem glasu!*“ — Kako nas povzdigne vhod sv. maše o prazniku Marijinega vnebovzvetja: „*Veselim se vsi v Gospodu, ko praznični dan obhajamo v časti preblašene Marije*

*Device, ki se zaradi njenega vnebovzetja angelji veselijo in z nami hvalijo Sinu božjega.*"

Zdaj, sem rekel, je ta molitev kratka; a v pričetku je bila veliko daljša. V prvih časih krščanstva po zadobljenem miru in po zagotovljeni prostosti so se na odločenem kraju duhovniki in verniki skupaj zberali in so potem šli v skupni procesiji do škofovega stanovanja in od tod so slovesno spremljali škofa v cerkev k sv. opravilu. Po poti so prepevali sv. psalme; čem daljša je bila pot, tem daljše je bilo tudi petje. Naša sedaj tako kratka „vhodna“ molitev je toraj le še živi spomin one navade. — Pa še drug vir tej molitvi poznamo, ki sega tudi v one prve čase. Ko je namreč sv. cerkev smela službo božjo očitno obhajati, so se je verniki z največim veseljem vdeleževali. Ob določeni uri jeli so se zberati v hiši božji. Cerkvena vrata, pri katerih je čuval cerkveni strežaj, da se ni kateri nevernik vrnil med vernike, so bila odprta in kristijani so polagoma prihajali vsak na svoj odločeni prostor. Med tem časom pa, ko so verniki prihajali, so pevci na posebnem prostoru prepevali sv. psalme, da so bili po tem načinu kristijani precej pri vstopu v cerkev napolnjeni s svetimi čutili ter obvarovani raztresenosti. Ravno ta molitev tudi nas spominja one lepe navade in vabi, naj z zbranim duhom pričnemo sv. daritev in s takimi čutili, s kakoršnjimi nas želi navdati sv. cerkev po dotičnem prazniku.

V zgodovinskem pomenu, če primerjamo sv. mašo Jezusovemu življenju, nas ta molitev spominja včlovečenja Sinu božjega in nam kaže jutranjo zarijo našega odrešenja, „*polnost časov*“ (Gal. 4, 4.) — Marijino oznanenje — Jezusovo rojstvo! Ta molitev nam tako rekoč kliče: Beseda je meso postala; Jezus je prišel na svet; v Betlehemu je; v štalici na slami! — Ta molitev nas pa tudi spominja onih neobčutljivih Betlehemčanov, ki so prišlemu Odrešeniku odrekli prenočišče in ga niso hoteli sprejeti. Toraj je tudi za slehernega izmed nas nekakšno vprašanje: Kako je pa pri tebi, v tvojem srečanju? Ali ni tudi tvoje srce mlačno ali celo mrzlo do Jezusa, kakor so bila mrzla srca onih Betlehemčanov? In v tej preveliki in prepogosto le presrečni skrbi prosi in zdihuje mašnik in ž njim po strežniku tudi ljudstvo k Gospodu in prosi razsvitljenja in usmiljenja.

2. Mašnik namreč stopi zdaj k sredi altarja; in v spoznanju svoje nevrednosti zdihuje k Gospodu in kliče s strežnikom šestkrat: „*Kyrie eleison! — Gospod, usmili se nas!*“ — in trikrat: „*Christe eleison — Kristus, usmili se nas!*“ Devetkrat tedaj prosi usmiljenja trojedinega Boga, vsako božjo osebo po trikrat.

Cerkvena zgodovina nam pravi o tej molitvi, da so jo že prvi kristijani imeli; pa da od začetka ni bilo ostro določeno, kolikrat naj k Gospodu zdihujeta mašnik in ljudstvo; ampak duhovniki in ljudstvo so, menjevaje se v zdihljajih, tako dolgo prosili in k Gospodu klicali, da so škof dali z roko znamenje, naj prenehajo; v poznejših časih so pa le peveci na koru to molitev prepevali, dokler niso škof znamenja dali, da prenehajo. V 11. stoletji pa je cerkev natančno število teh zdihljev določila in zapovedala njih devet. Sv. cerkev si pa te številke ni odbrala brez vzroka, ampak je storila to iz skrivnostnega namena. Številka tri se imenuje v cerkvenem duhu „sveta“ številka in se tu trikrat ponavlja; v prvih treh zdihljajih kliče mašnik s strežnikom k Bogu Očetu, v drugih treh k Bogu Sinu in v slednjih treh k Bogu sv. Duhu. — To večkratno ponavljanje enega in istega zdihljeja naznanja ob enem veliko silo in nadležnost in hrepenenje po uslišanji ter naznanja dalje, kako silno treba nam je božjega usmiljenja in kako trdno ga tudi od Boga pričakujemo.

Omenim naj še tu, da beseda „Kyrie“ je grška beseda in vendar jo je sv. cerkev sprejela v latinsko mašo, in tudi to je storila iz višega namena. O začetku krščanstva se je po vsem takrat znanem svetu govoril le trojni jezik, namreč latinski, grški in hebrejski. Da bi sv. cerkev pokazala vsem vernikom, da je v svojih naukih edina, naj je tudi jezik, v katerem svoj nauk uči, različen, je med latinščino pri sv. maši sprejela te grške besede, kakor tudi nekatere hebrejske besede rabi pri sv. maši, n. pr. „Amen“, „aleluja“, „hosana“. Grški besedi: „Kyrie eleison!“ — in hebrejski: „Amen, aleluja, hosana“, dodajajo presvetemu opravilu nekaj veličastnega in častitljivega, ker nas spominjajo na starodavne, prve čase krščanstva. — Pa še v drugem pomenu je pomislika vredna grška beseda: „Kyrie eleison!“ ker nas ob enem spominja na one nesrečne razkolnike grške cerkve, ki, sicer kristijani, pa vendar niso z nami katoliškimi kristijani popolno v občestvu svetnikov. Ta stvar je namreč taka:

Iz početka so bili vsi kristijani „enega duha“; toda vedno ni ostalo tako. V 11. stoletji se je pričela neka razprtija med kristijani; že pred je oni ošabni Focij, ki se je po nepostavnosti vspel celo na škofovi sedež v Carigradu, veliko pripomogel, da so se kristijani razcepili v dve ločini; ena je ostala zvesta vsemu Jezusovemu nauku, in ta je rimska; druga pa je nekaj Jezusovih naukov zavrgla, zlasti vrhovno oblast papežev ter se ločila od rimskega sedeža, in ta je razkolniška, grška cerkev. Ker je pa sv. cerkev tudi po tem, ko se je ustanovila razkolniška ločina grške cerkve, pri sv. maši ohranila grški besedi „Kyrie

eleison!“ — nam ona s tim činom na znanje daja ter prosi, naj se verni katoliški kristijani pri vsaki sv. daritvi spomnimo teh nesrečnih ločencev in molimo za nje, da jim sprosimo že skoraj združenje z edino pravo zveličavno rimsko cerkvijo. Kako svet pomen in blag namen!

Kakor je nekdaž klical oni slepi berač: *Jezus, Sin Davidov, usmili se me!* tako predragi! tudi ti v svoji dušni slepoti in revščini z mašnikom kliči v globočini svojega srca „Kyrie eleison! — Gospod usmili se nas!“ „Christe eleison! — Kristus, usmili se nas!“ in prosi ž njim za se, za svoje, za vernike, za razkolnike in združena naša molitev bode kakor mogočna vojna, ki pojde pred tron božji, bo premagala Srce božje in nam usmiljenje zadobila.

3. Zdaj se moli (o velikih praznikih zapoje) prekrasna molitev, ki se po prvi besedi imenuje „Gloria — slava“ in je v tesni zvezi s poprejšnjim. Kajti prepričani, da smo uslišani, za kar smo trojedinega Boga tako goreče in zaupljivo prosili v devetkratni prošnji, pričnemo s tistimi veselimi besedami, s kterimi so angelji sami iz nebes povečali prihod Gospodov na betlehemskih planjavah.

Glorija je prelepa molitev, veličasten slavospev, ki ima v kratkem vse v sebi, kar sploh more molitev imeti: češčenje, zahvalo in prošnjo, zlasti prošnjo sprave in odpuščenja. — Ker na tem svetu ne najdemo besedi, da bi mogli Boga po vrednosti počastiti, zato se tukaj nekoliko nadomesti s tem, da se vrsti več hvalnih besedi enakega pomena: *Hvalimo te, slavimo te, molimo te, poveljujemo te!* — Bog pa ni le sam v sebi najveličastniši, ampak tudi po svojih delih in dobrotah, zlasti v tem, da nam je Odrešenika poslal; zato se mu tu tako lepo zahvaljujemo, da bi se mu pač lepše ne mogli, ko vse njegove dobrote tako rekoč v eno besedo združimo, rekoč: *Zahvaljujemo se ti zavoljo tvoje velike slave!* — V prošnji pa se obračamo že do Sinu božjega, novorojenega Zveličarja: *Jagnje božje, ki odjemlješ grehe sveta, usmili se nas . . . usliši naše prošnje, ki sediš na desnici Očetovi, usmili se nas!* — Proti koncu pa še enkrat posebej počastimo Jezusa Kristusa, ki je *edini svet, edini Gospod, edini največji s sv. Duhom v slavi Boga Očeta!*

Po tej vsebini se razvidi tudi namen cele sv. maše: čistilna, prosilna, zahvalna in spravna daritev.

Začenši ta slavospev mašnik roki vzdigne na kviško, razpne ter v polukrogu zopet sklene. S tem naznanja preveliko veselje zaradi prihoda Odrešenikovega in miru, ki nam ga je prinesel na svet; in pa, da hoče to veselje in ta mir z Bogom, sam saboj in z bližnjim trdno hraniti vse trenutke celega dneva, vsega življenja, na veke. —

Stirikrat se mašnik pri tej molitvi proti sv. križu priklone in konečno prekriža, v znamenje, da le po Jezusovi daritvi na križu, ki jo bomo zdaj ž njim darovali, imajo vse naše prošnje, hvale in zahvale svojo pravo moč in veljavo; ob enem pa taka zunanja znamenja tudi razodevajo naša notranja čutila srčne pobožnosti.

Ni pa ta slavospev le ena najlepših molitev sv. katoliške cerkve, ampak je tudi ena najstarejših. Bere se, da je bila že v prvi polovici drugega stoletja o božiči (če tudi ne v današnji celoti) v navadi. O kolika radost je morala biti „glorija“ za prve kristijane, svetnike v katakombah! Pozneje so jo molili škofje ob nedeljah in praznikih, navadni mašniki pa le o velikinoči. Še-le od 14. stoletja je vsim mašnikom sploh dovoljena. — Ker je tako vesele vsebine, se pa tudi zdaj ne moli ob času žalovanja ali pokore.

4. Sicer je vse, kar sem vam danes razlagal, več ali manj molitev; toda prav prava cerkvena molitev, ki se tudi v mašnih bukvah posebej „molitev“ imenuje, pride še-le zdaj na vrsto ter ima svojo vpeljavo, svojo posebno vsebino in svoj posebni konec.

Pripravljanje za to očitno molitev je to-le: mašnik poljubi altar; obrne se proti ljudstvu, roke razpne in zopet sklene ter pozdravi: *Gospod z vami!* na kar strežnik v imenu ljudstva odzdravi: *In s tvojim duhom!* potlej stopi k mašnim bukvam, se obrne proti križu, razpne roke in predno začne, še sebe in ljudstvo opomni: *Molimo!* — Vse te posamezne reči so na to obrnjene, da bi se ljudstvo z mašnikom zedinilo, da bi vsi z enim duhom in s pobožnim srcem opravili cerkveno molitev, ker skupna molitev je močno orožje sv. cerkve, kajti Jezus je sam obljubil: *Kjer sta dva ali trije v mojem imenu zbrani, tam sem jaz med njimi.* — Tukaj se tudi prepričamo, kako ni nobena reč pri sv. maši brez posebnega pomena. Pozdrav mašnikov je častitljiv, ker je vzet iz sv. pisma. Sodnika Gedeona je angelj pozdravil: *Gospod bodi s teboj!* (Sodn. 6, 12.) Ko pride Booz do svojih delalcev na polji, jih pozdravi: *Gospod bodi z vami!* (Rut. 2, 4.) Angelj Gabrijel celo Marijo v tistem srečnem trenutku, ko jej napove, da bode Mati božja, pozdravi s temi besedami: *Gospod je s teboj!* (Luk. 1, 18.) In tudi odgovor je iz sv. pisma; sv. Pavel konča drugi list do Timoteja z besedami: *Gospod Jezus Kristus bodi s tvojim duhom!* (II. Tim. 4, 22.) Še ljubeznjivši postane ta pozdrav, ker ga mašnik z razprostrtimi rokami zbranemu ljudstvu zakliče. S tem pozdravom in pa z opominom „molimo!“ si je zagotovil pomoč vernega ljudstva, s tem pa, da poljubi altar, se oklene še Jezusa Kristusa in svetnikov, zlasti onih, katerih svetinje so v altarju.

Tako pripravljen začne molitev, ki se imenuje „zbirna“ molitev, ker je mašnik s tako skrbnim pripravljanjem svoje lastne misli in želje zbral ter ž njimi zedinil tudi želje in prošnje ljudstva. Te prošnje in želje skupaj zbrane poklada pred tron božji enako angelju v skrivnem razodenji (8, 3.), ktereга je Janez videl stati pred tronom božjim in v zlato kadilnico nabirati molitve svetnikov in kakor dišeče kadilo pokladati pred tron božji. Zato govori vselej v množnem številu, v imenu vseh. Ta molitev je večidel za vsako mašo drugačna, kratka pa jako pomenljiva; učeni kardinal Wiseman prišteva zbirno molitev največim dragocenostim sv. cerkve. V prvem delu se naslanja na dotično godovanje ali povzame prav na kratko najvažnije iz življenja svetnika godovnjaka, v drugem pa izreka našo prošnjo. Za primer vam bodi molitev v praznik sv. Alojzija: *Bog, ki si zedinil v angeljsko čistem mladenču Alojziju čudovito nedolžnost z enako gorečnostjo v pokori; dodeli nam, te prosimo, da ga vsaj v pokori posnemamo, ker nismo posnemali nedolžnega!*

Ta molitev se skor vselej obrača do Boga Očeta in se tako-le sklepa: *Po Gospodu našem Jezusu Kristusu, Sinu tvojem, kateri s teboj živi in kraljuje v edinosti sv. Duha Bog od vekomaj do vekomaj! V Jezusovem imenu upamo uslišanje, kakor nam je sam obljubil: Vse, kar boste Očeta prosili v mojem imenu, vam bo dal.* (Jan. 16, 23.)

Mašnik moli zbirno molitev z razprostrtimi rokami ter naznanja svoje goreče želje uslišan biti. Tako je molil Mozes na gori za svoje ljudstvo, tako Salomon v tempelju, tako Kristus na Oljski gori. Prav posebno pa je mašnik v tem položaji podoba Kristusa na križu razpetega. Sv. Ambrož pravi: *Kadar človek roke razprostre, naredi s svojim telesom podobo križa in zato pri molitvi vselej razprostramo svoje roke, da se laglje spominjamo Kristusovega trpljenja.* Sedaj mašnik le nekoliko razprostre svoje roke; nekdam jih je pa popolnem, da je nastala res podoba križa.

Od začetka je bila vselej le ena taka molitev; zdaj jih sme več biti, toda nikoli ne čez sedem, ker vsega, česar potrebujemo za dušo in telo, učil nas je Jezus prositi v sedmih prošnjah očenaša.

Pomenljiva je tudi beseda Amen, ki jo strežnik po dokončani zbirni molitvi izgovori. Sv. Justin mučenik nam pripoveduje, da so od početka vsi v cerkvi zbrani verniki klicali „Amen!“ In sv. Jeronim pravi, da se je odmev po tej besedi razlagal po rimskih bazilikah kot močni grom na obnebj. Pač častitljivo! Je pa tudi beseda sama časti vredna. Že v stari zavezi so jo poznali; Jezus Kristus sam jo

je gostokrat rabil in sv. Janez nam v skrivnem razodenji (7, 21.) pravi, da se razlega tudi po nebeških višavah!

Predragi, kar sem vam danes razlagal, je le molitev v razni obliki. Pomislite toraj, da molitev, ki jo pri sv. maši opravite, je vse drugačnega pomena, kakor vaše druge molitve. Sami sebi prepuščeni bi nikdar ne bili v stanu, Boga tako častiti, kakor zasluži, tako se mu zahvaliti, kakor so vredne njegove dobrote, tako ga prositi, da bi smeli brez straha pričakovati: ako pa svojo molitev pri sv. maši z Jezusovo daritvijo sklenemo, postane tako rekoč vsemogočna. Spominjajte se toraj vsaki dan lepote božje, ki se nam razodeva v celi naravi in pripoveduje v nauku sv. katoliške cerkve — in slavite Gospoda pri sv. maši iz vseh moči svojega srca. Pomislite vsaj nekoliko, kaj ste že vse prejeli iz rok najboljšega Očeta in kaj še dan na dan prejimate — zahvaljajte se pri sv. maši Gospodu! Pomislite pa tudi na svoje obilne slabosti in na nevarnosti, ki od vseh strani na vašo ubogo dušo prežijo — molite in prosite pri sv. maši, naj vas nebeški Kralj varuje in brani zoper vse sovražnike in vam milostno dodeli, česar potrebujete za dušo in telo, za čas in za večnost. Amen.

Janez Kobilica.

## 2. Dobri pastir in dobre ovčice.

(Za prvo sv. obhajilo.)

Jaz sem dobri pastir, in poznam svoje  
(ovce), in moje poznajo mene. Jan. 10, 14.

Naš božji Zveličar Jezus Kristus je sam sebe z mnogoterimi imeni imenoval. Tako n. pr. je rekel pri zadnji večerji: „Imenujete me Učenika in Gospoda in prav pravite, to sem tudi.“ Imenoval se se je vinsko trto, rekoč: „Jaz sem vinska trta, vi ste mladike.“ Celo kokli se je primerjal rekoč: „Kolikokrat sem hotel tvoje otroke skupaj spraviti, kakor kokla zbera svoje piščeta pod perute!“ Vendar eno izmed najljubeznjivših imen, s kterimi se Kristus samega sebe imenuje, je ime dobrega pastirja, kakor se v današnjem sv. evangeliji imenuje rekoč: „Jaz sem dobri pastir.“ In kako lepo nam kaže ravno današnja ljubeznjiva slovesnost prvega otročjega sv. obhajila, da je Jezus Kristus zares dobri pastir; zakaj le-ti otroci so prišli

kakor mala čedica njegovih ovčic k njemu, da jih bo danes privrat nasitil in pokrepčal s svojim lastnim mesom in krvjo. O da bi mi vsi, posebno vi, srečni otroci! prav spoznali ljubezen tega dobrega pastirja in bili tudi njegove ovčice! In ravno o ljubezni tega dobrega pastirja do vas, ljubi otroci, in kako da morate tudi vi njegove dobre ovčice biti, hočem danes nekoliko govoriti v imenu Jezusa in Marije.

## I.

Kako ljubeznjiv in dober pastir je Gospod Jezus Kristus proti vam, ljubi otroci! Še preden ste ga mogli za to prositi, vas je pri sv. krstu očistil vsega madeža izvirnega greha, ozaljšal z obleko nedolžnosti in vas sprejel v število svojih ovčic. In kakor hitro ste se pameti zavedeli, vas je že peljal na dobro pašo, ker je za to skrbel, da se je vam lomiti začel kruh božje besede, t. j. da so vas začeli podučevati v resnicah sv. vere najprvič vaši ljubi starši in potem posebno vaši skrbni učenci v šoli, tako da že zdaj več veste od krščanskega nauka, kakor mnogi modrijani tega sveta in da se spolnujejo nad vami besede Jezusa Kristusa, ki pravi: „*da, kar je Bog prikril modrim in razumnim, to je razodel malim.*“ (Mat. 11.) Kristus vas je po angeljih varhilih varoval zgrabljivega volka, peklenškega duha, da vas, vsaj mnogih izmed vas, do zdaj še ni zapeljal v velike grehe, da ste še v nedolžnosti. In če ste se v malih rečeh tudi že kaj pregrešili, vas je Jezus dobri pastir v svoji sv. cerkvi že večkrat očistil od vaših grehov. — Pa še vse več je Jezus Kristus, dobri pastir, za vas, svoje ljube ovčice storil. Ko še vas na svetu ni bilo, vas je že ljubil in svoje življenje za vas dal; pri vsaki sveti maši se daruje vnovič tudi za vas in danes, na ta srečni dan vašega prvega sv. obhajila, vam hoče dati svoje lastno meso in kri v najsvetejšem Zakramentu v živež vašim dušam. O kje je kateri pastir, ki bi svoje ovce s svojim lastnim mesom in s svojo lastno krvjo pozivil? — To dela le samo Jezus, ki ljudi, svoje ovce, tako nezmerno ljubi. Zato govori on po vsi pravici: „*Jaz sem dobri pastir*“, in hoče se z vami skleniti, da bi vas vodil po pravi poti in kdaj pripeljal v prelepa nebesa. — Ker je pa Jezus tako dober pastir proti vam, ljubi otroci! kaj pa morate vi storiti, da bote njegove dobre ovčice ostali, zlasti zdaj po prvem sv. obhajilu?

## II.

Da bote, ljubi otroci! zdaj po prvem sv. obhajilu dobre ovčice Kristusove ostali, morate

a) njegov glas poslušati. Veste, kaj je rekel nebeški Oče pri spremenjenji Kristusovem na gori Tabor? Rekel je: „*To je moj ljubi Sin, tega poslušajte!*“ In on sam je rekel: „*Moje ovce poslušajo moj glas.*“ Jezusov glas morate toraj radi poslušati, to je nebeški Oče zapovedal in le Jezus je dobri pastir, ki vas hoče v nebesa pripeljati. Kar Jezus uči, to je večna resnica. Kar on zapoveduje, to je volja božja. Kje pa slišite Jezusov glas? Tukaj v cerkvi pri pridigah in krščanskih naukah, kadar slišite duhovne božjo besedo oznanovati. Zakaj Jezus nam pravi: „*Kdor vas posluša, mene posluša* itd.“ Pa tudi po vaših ljubih starših in učenikih v šoli Gospod Jezus vam govori; toraj jih poslušajte, to vam velewa četrta božja zapoved, ki se glasi: „*Spoštuj očeta in mater* itd.“ Posebno vam govori dobri pastir po vašem angelju varhu, ki vas svari pred grehom, pred slabimi družčinami ter grešnimi nevarnostmi. Včasih pa tudi dobri pastir Kristus kar sam naravnost vam na srce govori ter vam dela strah pred grehom in vas opominja k dobremu, k molitvi, pokorščini, k pridnosti itd. Glejte! kako velikokrat vam Kristus dobri pastir na srce govori. O poslušajte glas dobrega pastirja Kristusa, da bote njegove dobre, pokorne ovčice. Nikar pa ne poslušajte hudega duha ali hudobnih ljudi, ki vas hočejo v greh zapeljati; taki so zgrabljivi volkovi, ki hočejo vas Kristusove ovčice raztrgati in s smrtnim grehom vaše duše umoriti.

b) Ni pa še zadosti glas Kristusa, dobrega pastirja, samo poslušati, ampak tudi storiti in spolnovati to, kar zapoveduje in posebno za njim hoditi ter njegove zglede posnemati. „*On hodi pred njimi in one hodijo za njim.*“ Kar on uči, kaže tudi s svojim zgledom; kar zapoveduje, dela tudi sam, zato pravi: „*Zgled sem vam zapustil, da tudi vi storite, kakor sem jaz storil.*“ Kristus je učil nas moliti in kako rad je on sam molil včasih pol noči, včasih celo noč. Posnemajte dobrega pastirja Kristusa in tudi vi radi molite... Kristus je rad božjo besedo poslušal pri učenikih, o poslušajte tudi vi; on se je lepo in pobožno v tempeljnu zadržal, o zadržite se tudi vi v cerkvi vselej tako! Jezus je bil pokoren svojim staršem, o bodite tudi vi! Jezus, ko je bil neusmiljeno trpinčen, tepen in zaničevan, ni klet, ni nobenega udaril, o varujte se tudi vi po njegovem zgledu kdaj zakleti, se pretepati. — Jezus vas tako nezmerno ljubi, da se vam samega sebe zavžiti daje, o ljubite ga tudi vi, posebno s tem, da bote njegove zapovedi spolnovali, zakaj Jezus sam pravi: „*Kdor moje zapovedi spolnuje, ta je, ki me ljubi.*“ — Posnemajte Jezusa v njegovi krotkosti in ponižnosti; on sam pravi: „*Učite se od mene,*

jaz sem krotak in iz srca ponižen.“ Varujte se tako skrbno slehernega greha, zvijače in laži, kakor se je Jezus varoval. Sv. apostelj Peter pravi: „On ni storil nobenega greha in v njegovih ustih ni bila najdena nobena zvijača (laž).“ (I. Pet. 2, 22.) Tako posnemajte Kristusa, svojega dobrega pastirja. In če vas hoče kdo od Kristusa odvrniti in vas v greh zapeljati, o bežite pred njim, kakor pred zgrabljivim volkom!

In tako ste danes, ljubi otroci! slišali, da je Kristus zares vaš dobri pastir in kako morate tudi vi biti in ostati zdaj po prvem sv. obhajilu njegove dobre ovčice, namreč s tem, da poslušate radi njegov glas in hodite za njim ter posnemate njegove lepe zglede.

O prejmite danes toraj, ljubi otroci! prvikrat Jezusa s trdnim sklepom, da hočete biti in ostati njegove zveste ovčice. Obljubite mu, da hočete njegov glas poslušati in za njim hoditi ter njegove zglede posnemati. Prosite ga za gnado vrednega prvega obhajila! Prosite tudi prečisto Devico Marijo, svojega angelja varha, sv. Alojzija, svojega krstnega pomočnika (patrona), da vam zadobijo gnado vrednega prvega sv. obhajila! Prosite Jezusa, da vas pri prvem sv. obhajilu tako blagoslovi, da se nikdar ne bote s kakim grehom od njega ločili; prosite ga, da bi vas na sodnji dan sprejel med svoje izvoljene ovčice ter vas povabil v prelepa nebesa, rekoč: „*Pridite, izvoljeni mojega Očeta, in posedite kraljestvo, ktero vam je pripravljeno od začetka sveta.*“ Amen.

Josip Kerčon.

## Tretja nedelja po velikinoči.

### I. Sv. maša. — III. Od berila do darovanja.

Kaj je to, kar nam pravi: Še malo in me ne bote videli, in zopet malo in me bote videli. Jan. 16, 17.

Ako premišljujemo besede aposteljniov, ktere smo ravnokar slišali, spoznamo, da aposteljni zdaj niso umeli teh Jezusovih besed. Jih mar niso nikoli? O pozneje so jih prav dobro umeli; umejo jih sedaj in jih bodo umeli vso večnost!

In kaj je hotel Jezus Kristus prav za prav reči in povedati aposteljniov? Hotel jim je reči! Le malo časa bom še pri vas; potem pojdem nazaj k svojemu Očetu in vi me takrat več ne bote

videli, ker bote ostali tukaj na zemlji. Toda vi tudi ne bote vedno na zemlji ostali; umrli in zapustili bote to revno zemljo in jaz vas bom potem vzel k sebi v kraljestvo svojega Očeta. Tamkaj me bote zopet videli in gledali me potem vso večnost.

In glejte, predragi v Gospodu! Kako lepo so se nad aposteljni uresničile one Jezusove besede! Oni so zdaj pri njem v nebesih in ga gledajo od obličja v obličje! Ah! da bi se tudi nad nami spolnile te Jezusove besede, da bi tudi mi enkrat ugledali in potem vekomaj gledali Jezusovo obličje! Mogoče je to pač; saj pač vse besede, ktere je Jezus govoril apostelnom, tudi nam veljajo. Kakor apostelnom bode tudi nam vsim potekel čas zemskega življenja; in potem bomo nastopili pot proti večnemu življenju, v katerem, ako nam se srečno obnese, bomo z aposteljni vso večnost gledali Jezusa od obličja v obličje.

Ker pa vemo, da vsim kristijanom ne bode pri sodbi podeljeno plačilo večnega življenja, kaj nam je pač storiti, da bode večnost za nas srečna? Kaj družega, kakor to, da se zvesto poslužujemo vseh pripomočkov, ktere nam sv. cerkev v naše zveličanje ponuja. Med vsemi sredstvi se nam pa najbolj priporoča spomin in skrivnostno ponavljanje Jezusove daritve na križu: sv. maša. Pri sv. maši si namreč najlože sprosijo nedolžni in spokorni najbolj zaželeno in potrebno milost: stanovitnost; grešniki pa si sprosijo po tej presveti daritvi spoznanje in kesanje ter neomahljivi sklep pravega poboljšanja, brez česar ni prave pokore in bi tudi spoved nič ne pomagala. — Da bi znali ta neprecenljivi pripomoček našega zveličanja bolje ceniti in vspešniše rabiti, sem vam začel sv. mašo razlagati in v današnjem nadaljevanji vam bom pojasnil pomen sv. obredov: od berila do darovanja.

Mašnikove molitve pred altarnimi stopnjicami smemo primerjati željnemu hrepenenju, s katerim so pravični stare zaveze pričakovali obljubljenega Odrešenika. Vhod, kyrie in gloria nas spominja na včlovečenje in rojstvo Sinu božjega. Zbirna molitev nam jako lepo predočuje dobo onih trideset let, ktere je Zveličar v skriti samotnosti preživel; kajti življenje dečka in mladenča Jezusa je bilo pred vsem življenje najsvetejše molitve; zlasti pa je 40 dni in noči goreče molil v puščavi, predno je začel učiti. In še lože nam je razumeti, da to, kar nam je danes premišljati — list, evangelij in vera, pomeni triletni čas Jezusovega očitnega učenja po judovski deželi.

1. Po končani zbirni molitvi, v kateri je tedaj mašnik misli, želje in prošnje vseh vernikov skupaj nabral in k Bogu poslal, bere berilo ali list. Do sedaj je mašnik govoril z Bogom in po njem ravno tako tudi ljudstvo; zdaj bode pa Bog govoril mašniku in vernikom. Ta oddelek je vzet iz sv. pisma, in sicer ali iz stare zaveze besede prerokov ali iz nove besede apostelnov; nikdar pa ne iz besed, ktere je Jezus Kristus sam govoril in ktere so nam čveteri evangelisti zapisali. To berilo se imenuje tudi „list“, ker so te besede k nam na zemljo iz nebes prišle, kakor nam prihaja kaki list ali pismo od katerega naših prijateljev. — Med branjem lista položi mašnik roke na knjigo, in to pomeni trdno vero v vse besede sv. pisma in da je pripravljen tudi v življenji izvrševati, kar bere. Branje lista je bilo že v pričetku krščanstva v navadi, tako nam namreč med drugimi poroča mučenec sv. Justin, ki je mučen bil l. 166. List se bere dandanes pri altarji; od začetka pa ni tako bilo, ampak v to odmenjeni cerkveni služabnik subdijakon, ki je gostokrat bil spoznovalec ali celo mučenec, je stopil na nekoliko vzvišen prostor, „ambo“ imenovan, podoben naši sedanji prižnici in tukaj je vernikom bral za praznik odločeni list. Bral je nekaj iz sv. pisma stare zaveze, potlej pa nekaj iz nove zaveze, n. pr. iz apostolskega djanja ali pa iz listov apostelnov in sicer prav na glas; bral je katerikrat tudi djanje mučencev ali pisma svetih učnikov ali kakega imenitnega škofa, kar je že bolje vgajalo vernikom v duševni blagor.

Po dokončanem berilu odgovori strežnik v imenu vernikov: „Deo gratias! — Hvala Bogu!“ S temi besedami se toraj verniki Bogu zahvaljujejo za razodete resnice božje. Beseda: „Deo gratias!“ spominja nas ob enem tudi na prve kristijane, ki so vratarjem pri vstopu k službi božji v cerkev klicali: „Deo gratias!“ v gotovo znamenje, da so kristijani in ne kaki nevarni ogleduhi. Še bolj pomenljiv, genljiv se vam bo zdel ta „Deo gratias — Hvala Bogu!“ ako se v mislih pridružite kateri krščanski občini n. pr. v Rimu, Efezu, Korintu, v Filipih — v tistih časih, ko so še aposteljni živeli. Kako veličasten prizor je bil to, če se je vstopil predstojnik cerkvene občine, škof ali mašnik, pred altar, častitljivo razvil pismo, ki jim ga je pisal sv. Pavel. S kolikim veseljem so tak list pozdravili verniki, s koliko pazljivostjo ga poslušali in z solzami v očeh zahvalili Boga, ko je bil prebran! Pomislite, da tudi zdaj je list beseda božja, ki se nam bere v poduk, opomin in tolažbo ter bodite tudi vi enako hvaležni, kakor so bili naši bratje in sestre v prvih časih!

2. Potem pa bere mašnik še kratko molitev, ki je po času in po prazniku dneva tudi različna; imenuje se: „graduale“, to je: „stopnjiška molitev“; in naj vam povem, odkod ima ta molitev svoje ime. Ko je namreč cerkveni služabnik prebral berilo, je stopal iz one prižnice doli in drugi viši služabnik se je pripravljaj, da pojde zdaj gori, da bode sv. evangelij odpel, (ako ste bili pa dve taki prižnici v cerkvi, je bila potem ena odločena za branje lista, druga za petje sv. evangelija), in med tem časom, ki je potekel med listom in evangelijem in sta stopala ona dva služabnika po stopnjicah, so peveci na najdoljni stopnjici stojé prepevali svete pesmi, večidel iz Davidovih psalmov ali tudi iz ktere druge svetopisemske knjige in od tod: od stopnje — to ime.

Nekdaj je bila ta molitev dolga; celi psalm ali njih tudi več so peveci odpeli; zdaj je le kratka. Nekatere dneve pa, kakor sami lahko zapazite, se mašnik nekoliko dlje časa pomudi na listovi strani. Kvaterni teden in še v nekterih drugih časih bere namreč več listov in več molitev; o drugih prilikah pa se stopnjiške molitve podaljšajo; zlasti se peterim mašam pridene še prelepa pesem na tem mestu: za velikonoč, za binkošti, za sv. rešnje Telo, za praznik žalostne Matere božje in za črne maše.

3. Ko vse to odmoli, gre mašnik v sredo altarja in ponižno priklonjen s sklenjenimi rokami Boga prosi, naj bi mu očistil sree in usta, da bi vredno in dostojno oznanoval sv. evangelij, ki ga bode prebral. Ta mašnikova molitev pa tudi vas uči, da morate bukke sv. pisma z velikim spoštovanjem v roke vzeti in pred branjem evangelija ali kterih drugih svetih bukev vselej Boga prositi razsvitljenja uma in čistosti srea, da bo beseda božja v vas obrodila stoteren sad.

Branje sv. evangelija pri tihi sv. maši se pa tako-le zvršuje: Mašnik stopi na desno stran altarja in toraj na drugem kraji bere sv. evangelij, kakor je pa bral dnevni list, in sicer zato, ker je evangelij imenitniši od berila; evangelij namreč nam je govoril božji Sin sam, tedaj neposredno Bog sam; list pa nam je Bog govoril po navadnem človeku, toraj posredno. — Prej, ko prične, pravi: „Dominus vobiscum! — Gospod z vami!“ in strežnik zopet odgovori v imenu ljudstva: „Et cum spiritu tuo! — In s tvojim duhom!“ Ta lepi pozdrav in odzdrav tukaj pomenja, da si mašnik in ljudstvo medsebojno vošita eden drugemu pravo spoznanje verskih resnic in življenje po njih. — Potem prekriža mašnik bukke, v znamenje, da je sv. evangelij ona sveta knjiga, v kateri križani Jezus k nam govori in iz ktere

nam dohaja ves nebeški blagoslov in potem prekriža sebe, in sicer na čelu, v znamenje, da se ne sramuje Jezusovih nauk; potem na ustih, v znamenje, da je pripravljen, Jezusove nauke tudi z besedo pričati pred svetom, in slednjič na prsih, v znamenje, da Jezusove nauke tudi v srcu trdno veruje. In kar uči to sveto znamenje mašnika, to uči tudi vas vernike. — Stojé bere mašnik sv. evangelij in stojé poslušajo tudi verniki branje sv. evangelija. To je starodavna navada, že od apostolskih časov in nas uči, da nam je sv. evangelij prinesel pravo in popolno prostost; s tem naznanjamo sveto in globoko spoštovanje do sv. evangelija in slednjič spoznavamo s tem, da smo ponižni služabniki Gospódom, ki smo tudi pripravljeni, naglo vse dopolniti, kar nam Jezus Kristus v sv. evangeliji zapoveduje. — Po prebranem evangeliji verniki po strežniku odgovoré: „Laus tibi, Christe! — Slava ti, o Kristus!“ — s kterimi besedami Bogu zahvalo izrekajo za razodete sv. resnice. Mašnik pa iz spoštovanja do sv. evangelija poljubi mašne bukve in nekda so vsi navzoči poljubovali mašne bukve kot Bogu v čast in dolžno zahvalo.

Ako se pa opravlja presveta daritev slovesno, z asistenco ali z leviti, se sv. evangelij ne bere, ampak poje. Dijakon ga poje in subdijakon mu drži evangelijske bukve; mašnik pa posluša sv. petje in stoji na levi strani altarja, obrnjen proti severu ali polnoči in tudi diakon je tako obrnjen. Ta severna ali polnočna stran sveta pomenja temo, senco smrti, in duhovnik, med evangelijem proti polnoči stoječ, naznanja, da je sv. evangelij nauk Jezusov tista luč, ki temo zmote in greha preganja ter oblast smrti ukončuje. — Dijakonu na obe strani se vstopita pa dva strežnika z gorečimi svečami; tudi to je že starodavna, tedaj častitljiva navada, že sv. Jeronim govori o njej; in ona nam kliče, kar je že David molil, ko je klical: „*Tvoja beseda je svetilo mojim nogam, in luč mojim stezam!*“ (Ps. 118, 105.) in nas obenem opominja tako živeti, kakor nam svetuje Kristus, ki nam po evangeliju govori: „*Tako naj sveti vaša luč pred ljudmi, da vidijo vaša dobra dela, in časté vašega Očeta, ki je v nebesih.*“ (Mat. 5, 16.)

In slednjič naj še omenim, da je v prvih časih škof vselej sv. evangelij, ktereга je diakon prebral bil, potem vernikom v domači, lahko umljivi besedi razlagal in kristijane opominjal, po zaslišani božji besedi živeti. In sveta zgodovina nam pravi, kako globoko v srce je segala prvim kristijanom beseda božja; tako globoko, da jih je lepo in srečno pripeljala v kraj svojega izvira: v nebesa; kajti sveta cerkvena zgodovina nam pravi obéudovanja

vredne besede: „Kolikor kristijanov, toliko svetnikov!“ O pač blagi, preblagi časi!

Iz teh besed zdaj lahko posnamete, da je to škofovo razlaganje sv. evangelija bila nekaka pridiga v današnjem pomenu; in iz tega zdaj razvidite, da so prvi kristijani pri vsakokratni službi božji tudi pridigo imeli, kar imamo mi zdaj ob nedeljah in praznikih in le sem ter tje še kaki drugi dan ob kaki izvanredni, posebni priložnosti ali slovesnosti.

4. Po evangeliji se nekatere dni moli vera, ki se po prvi latinski besedi imenuje tudi „Credo“ (verujem). Ta molitev nekakšno posreduje zvezo med prvim pripravljavnim delom sv. maše in med drugim — pravo daritvijo. Ako pomislimo, da so v prvih časih krščanstva spreobrnenci vero prvokrat očitno molili pri sv. krstu, nekrščeni pa so smeli le pri prvem delu sv. maše biti, smemo šteti „Credo“ k darovanju; če pa prevdarimo, da vera prihaja iz božje besede, lista in evangelija, prištevamo jo lahko prvemu delu. Da je vera res sad sv. evangelija, pokazalo se je v življenji Jezusovem. Komaj začne Gospod učiti svoj božji nauk, že se mu bližajo učenci, vse zapustijo in se ga tesno oklenejo ter nič več ne zapustijo in slednjič svojo vero s smrtjo potrdijo.

Sicer pa ni „Credo“ bistveni del sv. maše in se do 11. stoletja v rimski cerkvi ni molila med mašo, in še zdaj se moli samo o večih praznikih in osminah ter ob godovih apostelnov in učenikov. — Vera, ki se pri sv. maši moli, je apostoljska toda zdatno pomnožena po cerkvenih zborih Nicejskem (325) in Carigrabskem (381), zato se po teh dveh zborih tudi imenuje.

Vero začne mašnik glasno moliti in pri slovesnih mašah prve besede zapoje ter s tem razodeva radost in veselje nad razodetimi resnicami in vabi tudi pričujoče, naj molijo z njim. Pri prvih besedah obrne oči kviško in povzdigne roke proti nebu pa jih zopet sklene, kakor da bi hotel Boga zahvaliti za neprecenljivi dar sv. vere in mu povedati, da je pripravljen sveto vero zvesto hraniti v svojem sreju. — V sredi vere pri besedah: „*In je po sv. Duhu iz Marije Device meso na-se vzel ter se včlovečil*“ pa poklekne, da tako počasti Jezusovo včlovečenje, največo skrivnost naše sv. vere, in na koncu, ko izreče vero v večno življenje, se pokriža in s tem spozna, da le po Jezusovi daritvi na križi smemo pričakovati večnega življenja in le križ je ozka tista pot, ki pelje v nebesa.

Vi pa takrat molite ali z mašnikom ali pa apostoljsko vero, ki vam je bolj znana in sklenite po veri tudi živeti ter mislite s

pobožnim Alkuinom: *To vero jaz ohranim, zanjo živim, zanjo sem pripravljen umreti. V spoznanji in moči te vere upam od dne do dne napredovati proseč Gospoda: pomnoži mojo vero!*

Razložil sem vam v treh govorih tako rekoč pripravljavni del k pravi nekrvavi daritvi nove zaveze, ki se prav za prav še-le z darovanjem prične. Kajti četudi se sme vse življenje Jezusovo imenovati daritev, se je vendar prava daritev zvršila še-le veliki teden, zato se sme tudi pri maši vse, kar je pred darovanjem, imenovati le bolj pripravljanje za pravo daritev. Videli ste toraj po tem razlaganju, kako vzvišene in svete misli in namene je imela sv. katoliška cerkev kot prava in edino prava namestnica „dobrega Pastirja“ pri sestavljanju in določevanju svetih vnanjih obredov, po katerih ona opravlja nekrvavo ponavljanje preblage in predrage Jezusove smrti na zemlji med nami, svojimi otroci zdaj — in bode do konca sveta. Zatoraj ohranite po vsi moči slišane nauke; ž njimi in po njih pričenjajte vselej z mašnikom daritev sv. maše, s prav lepo in potrebno vremo ter s pravimi čutili, in tako se bode po pravem obhajanju bolj in bolj pripravljali k daljni popolni daritvi sv. maše, ki bode potem v vaših sreih nedvomljivo obrodila stoteren sad: tukaj nedolžno ali vsaj spokorno življenje tam pa večno zveličanje. Amen.

Janez Kobilica.

## 2. Prav cenite in rabite kratki čas!

Še malo in me ne bote videli. Jan. 16, 16.

**Vvod.** Z besedami: *Še malo in me ne bote videli* napoveduje Jezus učencem, da bo kmali umrl in jih zapustil. Tudi izmed nas sme ali prav za prav mora vsaki reči o sebi: „Še malo in me ne bote videli.“ Tako neizrečeno hitro tekó dnevi našega življenja, da sme tudi že otrok reči, da mu je smrt blizu. Ker smo vsi tega prepričani, nam se bo tudi pač lahko prepričati, da je najimenitnša reč za nas: kratki čas svojega življenja 1. prav ceniti in 2. prav rabiti.

**Izpeljava.** I. Da bomo znali čas prav ceniti, premislimo:

1. Čas hitro mine. Primerja se dereči reki; kakor val za valom, tako trenutek za trenutkom... Skušnja! Kako kratka se nam zdijo pretekla leta! Jakob je bil že 130 let star in vendar se mu tako malo zdi. (I. Moz. 47, 9.); Jak. 4, 15.

2. Zgubljeni čas se ne da nadomestiti. Zgubljeni denar se zopet dobi ali se vsaj da z drugim nadomestiti; zgubljena část se da spet pridobiti; celo zgubljeno milost božjo je mogoče spet zadobiti: zgubljenega časa ne more nihče nazaj priklicati, tudi Bog ne. Kakor se valovi dereče reke ne vračajo iz morja nazaj, enako tudi ne ure, dnevi . . .

3. Prihodnost je negotova. Kdo vé, kako dolgo bo še živel? Kdo more reči, da bo drevi še živ? Mat. 24, 44.; Raz. 3, 3. Koliko jih nagloma umrje! Ne le starčki in priletne ženice, tudi mladenči in device v cvetji svojih let!

4. S časom si lahko pridobimo nebesa, ubežimo peklu. *Tako dragocen je čas*, pravi sv. Antonin, *da bi pogubljeni vse zemeljske zaklade dali, ko bi zanje le en trenutek časa dobili, da bi mogli svoje grehe obžalovati in strašni kazni uiti*. Enako sv. Bernardin: *Čas ima večjo ceno, kakor vse druge reči na svetu, ker čas toliko velja kot Bog; kajti, ko bi hudič imel le eno ped časa, da bi mogel kakor mi kesanje obuditi, bil bi rešen in bi si Boga pridobil: toraj je čas toliko vreden kakor Bog*.

## II. Čas prav obračate:

1. Ako se greha varujete. Ali bi bilo mogoče, slabše obračati ta neprecenljivi dar božje ljubezni, kakor če ga obračate v grešno veselje, v žaljenje neskončno dobrega Boga? Skušnjavec, ki je Evo premotil, se celo Gospoda lotil, bode se tudi vam bližal, sam in po svojih pomočnikih: pa a) oborožite se zoper njega s čuječnostjo in molitvijo, Mark. 14, 38.; b) ogibajte se nevarnosti in priložnosti v greh: *Kdor nevarnost ljubi . . c) iščite si moči in poguma v večkratnem prejemanji sv. zakramentov*.

2. Ako se postopanja in lenobe varujete. Sv. Bazilij: *Lenoba je šola hudobije*. Stoječa voda se usmrači in zaredi v sebi vsakovrstno golazen. Kdaj je grešil David? Ali ne, ko je lenobno pohajal po strehi svoje palače? — Zato a) pridno in redno opravljaj dela in dolžnosti svojega stanu; b) tudi prosti čas pametno porabi; beri kako dobro knjigo, vadi se koristnih reči . . . Satan naj te nikdar brez dela ne ugleda. Sv. Frančiška Šantalska je tudi v prostih urah delala: *Ko bi tudi en trenutek zgubila, je rekla, bi se mi to zdela tatvina; kajti ves svoj čas sem posvetila cerkvi in revežem*.

3. Ako vse z dobrim namenom delate. One ure so za večnost zgubljene, ko človek dela le v dosego posvetnih namenov.

Zemeljski vspeh je vsa njegova plača. Mat. 6, 16. Po vsem velikem in dolgem trudu mora z aposteljni reči: *Gospod, vso noč . . .* (Luk. 5, 5.) Ravnajte toraj vsikdar po opominu: *Ali jeste ali pijete . . .* (I. Kor. 10, 31.) Ne le imenitnih del, tudi navedna, še tako neznatna opravila z dobrim namenom! Zjutraj, večkrat med dnevom, zlasti pred važnimi deli, zvečer!

4. Ako si slednjič prizadevate, veliko dobrega storiti in v vseh čednostih rasti. Jan. 9, 4.; Gal. 6, 10. Zvestoba v službi božji, sv. maša tudi v delavnik; gorečnost v sprejemanji sv. zakramentov; vneto češčenje Matere božje; miloščina, pospeševanje bogoljubnih naprav; zatajevanja, pokorila . . .

**Konec.** Aleksander Veliki je grajal nekega človeka, ki se je dolgo časa vadil v tem, da je grah znal vreči skoz ozko luknjico, češ, da je za tako ničasto stvar toliko časa potratil. Kaj bo pa nebeški Kralj nam rekel, ako dragi čas, ki smo ga od njega prejeli, tako malo cenimo, zapravljamo, celo zlorabimo v greh . . .

## Sv. Marka dan.

### Dolžnost in potreba molitve.

Vedno je treba moliti in ne odjenjati.

Luk. 18, 1.

Svete, zveličavne in nebeško modre so resnice naše sv. vere, a mnogo je taceh, katerih pridigar pri oznanovanji božje besede ne more nikoli zadosti priporočiti. To so resnice tako važne, tako vplivne na časno in večno srečo našo, da jih nikoli ne moremo zadosti v spomin in v srce vtisniti. Taka resnica je imenitni nauk: da moramo moliti, molitev je potrebna. Blagor mu, kdor je te resnice prepričan, a gorjé mu, kdor ni. Blagor mu, komur je milost te resnice vpisana v srce s plamtečimi črkami, vsega obžalovanja pa je vreden, komur je ostala doslej tuja, osobito, komur ostane tuja do konca!

Da bi število srečnih prijateljev sv. molitve kolikor moč se pomnožilo, a zmanjšalo število nesrečnežev, kateri je ne gojé; hočemo danes resno premišljevati o potrebnosti molitve in vam hočem pokazati: Da je molitev vsacemu kristijanü, kadar pride k pameti, k zveličanju potrebna, ker je 1. sv. dolžnost, katero

moramo spolnovati, 2. potreben pripomoček, katerega se moramo poslužiti.

Ljubljani v Gospodu! kako bi pač Boga hvalil, ako bi se mi z današnjim govorom posrečilo, tudi le eno dušo pridobiti molitvi. Bila bi rešena in v prihodnje tako rekoč jej zagotovljeno večno zveličanje, kajti, kdor moli, kdor stanovitno moli, ne more biti pogubljen. O nebeški Zveličar! ti veš, silno važen je predmet našega današnjega premišljevanja za vse, katere si odrešil, za katere si prelił svojo kri, dodeli nam danes sad svoje dragocene krvi, namreč svojo milost!

Blagoslovi moje besede, blagoslovi srea mojih poslušalcev, da jih bodo voljno sprejeli in se prepričali, da morajo moliti in se tako zveličajo. O Marija, milostljiva delivka zakladov božjih milosti, prosi za nas!

## I.

Ako bi tudi naša sv. vera naravnost ne učila, da je Bog zapovedal moliti, morala bi že naša pamet to sklepati in nam to dolžnost dokazati.

Povej mi, kristijan, kdo te je vstvaril, kdo ti je dal dušo in telo? Bog. Komu si toraj dolžan z dušo in telesom služiti? Bogu. Katere so tvoje dušne moči? Imaš um, s katerim moreš misliti; sree, s katerim moreš čutiti, ljubiti; voljo, s katero moreš hoteti in delati. Ako si toraj dolžan, vse te moči za Boga porabiti, je tudi gotovo, da moraš pred vsem na Boga in njegovo sv. voljo misliti, svoje sree k njemu povzdigovati, ga ljubiti in svojo voljo njegovi sveti volji podvreči. In ako to storiš, na Boga misliš, mu svojo lubezen, spoštovanje in hvaležnost izraziš, kaj storiš družega, kakor da moliš? Glej, tako je molitev glavna dolžnost, katera izvira iz tvoje odvisnosti od Boga in iz tvoje natore.

A to spoznamo lahko tudi še na drug način. Bog vstvaril je ves svet v svojo slavo. In vse na svetu spolnuje to svojo nalogo in moli, djal bi, na svoj način. Brezštevilne zvezde, ki na obnebu tako čudovito blišče in hodijo svoja od Boga jim odločena pota, povečujejo božjo vsegamogočnost in veličastvo, molijo po svoje. Grozni vihar, ki divja po zemlji, lomi mogočna drevesa in vzburja morje do velikanskih vodnih višav in pretresa sree človeku — povečuje božjo slavo in moli po svoje. Cvetlica, ki rano zjutraj odpre svojo glavico krepilni rosi in solnčnim žarkom ter prijeten duh razširja — povečuje božjo lepoto in dobroto očetovsko, moli po svoje. Da, vse

stvari molijo, seveda kakor morejo brezumne stvari moliti. Časté in hvalijo Boga, dasiravno ga ne morejo poznati, ne ljubiti. Človeku pa dal je Bog um, s katerim more svojega Stvarnika spoznati, srce, s katerim ga more ljubiti in voljo, s katero mu more služiti. In ako vsega tega ne stori, kako more li biti zmožen in sme upati, svojega Boga enkrat v nebesih poveličevati. Kaj delajo svetniki v nebesih, kaj Serafini in Kerubini pred obličjem Gospodovim? Neprenehoma pojo: „Svet, svet, svet“, Boga gledajo, ga ljubijo, hvalijo in časté — ga molijo. Kdor na tem svetu ne moli, ne spolnuje tega, za kar je vstvarjen, on ne more v nebesa, ni za nebesa in jih tudi ne bo dosegel.

In da omením še jedno. Ali nam ne pravi naša pamet, da se moramo za prejete dobrôte zahvaljevati in ako smo v nadlogi in nam bližnji more pomagati, da ga moramo tega prositi. A od koga sprejemamo več dobrot vsaki dan, vsako uro in vsak trenutek, kakor od Boga? V brezštevilnih nadlogah, ki nas obišejo dan na dan, kdo more nam pomagati, kakor Bog sam? Ali nismo toraj že po pameti dolžni, Bogu zahvaljevati se in prositi ga za pomoč, toraj moliti? Celo neverniki so to pri vsej svoji zaslepljenosti v verskih zadevah spoznali vedno. Niso spoznali pravega Boga, marveč verovali so v malike, a vendar so k njim molili. Ako je toraj kristijan, ki pravega Boga spozna, prelen in prenapuhnen za molitev, je še slabši od nevernikov, da, še slabši od živali. Kajti živali, — prav za prav ne molijo, ker ne morejo in od Boga nič ne vedo; a tak človek ne moli, dasiravno Boga in njegovo veličastno spozna; ne moli, ker noče; zato ni za nebesa, ampak za tam, kjer se ne moli, temuč večno preklinja.

Ako bi bil kateri tak med nami (jaz tega ne verjamem), prosim in upam, da bo usmiljeni Bog ga pripeljal k pameti, da se mu uresniči pregovor: Sila uči moliti.

Pred nekaj leti sedel je pozno v noč gost v gostilnici z domačim gospodarjem, katerega je posebno veselilo, norčevati se iz molitve in obiskovanja cerkve in je slednjič še zavpil bogokletstvo: „Neumnost je molitev, saj ni Boga.“ Gost mu ugovarja, pa kakor se rado zgodi, ostala sta vsak pri svojem mnenji in ob enajstih se gost poslovi. Gostilničar še nekoliko čuje, a kmalo zapazi nenavadno svetlobo. Hiti na cesto in vidi, kako plamen v gornjem nadstropju njegove hiše skozi okna šviga. Rešite me in mojega otroka! Gostilničar hoče naglo v hišo, se spodtakne in si zlomi nogo. Tedaj zavpije: „O moj Bog, pomagaj mi vsaj zdaj!“ Zdajci pride omenjeni gost in sliši te besede. „O prijatelj,“ mu pravi, „ali je zdaj Bog? Ali si se zdaj naučil moliti?“

Zapomnite si, o kristijani, ki nočete moliti, Bog bi vas utegnil enako učiti. Ako ima kmetovalec dovolj živeža, ker so bile dobre letine, ali če je posel prevzeten, ker je krepak in zdrav kot riba in popolnoma pozabijo na molitev; toda pomislite, da Bog lahko pošlje slabe letine in nesreče v boleznih in nas uči moliti. Ne zanašajte se na to, marveč spolnujte svojo dolžnost in molite, kakor se kristijanom spodobi.

A ne samo pamet, marveč tudi sv. vera nas uči, da moramo moliti. Kaj nam veli že prva božja zapoved? Veruj v enega samega Boga in njemu samemu služi. In kaj je djal Jezus satanu, ko ga je skušal? Zapisano je: *Moli Gospoda svojega Boga!* In ali ni naš nebeški Zveličar tolikokrat povdarjal, da *moramo vedno moliti in ne prenehati*? Ali ni sv. apostelj nam vsem djal: *Molite neprenehoma*? Kdor toraj ne moli, ne spolnuje zapovedi, katero nas uči sv. vera, toraj tudi ne pride v nebesa. — In katera je glavna zapoved? *Ljubi svojega Boga iz vsega svojega srca* itd. Vprašam vas, ljubi li svojega Boga oni, kateri se mu noče bližati, noče ž njim govoriti in noče moliti? Ali mar ljubi svoje starše otrok, kateri v onem kraju živi, kakor starši, pa jih noče obiskati in ž njimi govoriti? Gotovo ne. Tako tudi kristijan, kateri noče s svojim nebeškim Očetom občevati v molitvi, ne ljubi svojega Boga, ne spolnuje prve zapovedi ljubezni, toraj tudi ne bo zveličan.

Slednjič je tudi naša naloga, naša dolžnost, svojega Zveličarja posnemati in hoditi po potu, katerega nam je on pokazal. *On je pot, resnica in življenje, in nihče ne pride k Očetu, kakor po njem.* (Jan. 14, 6.) — In kakšen zgled nam je dal Jezus? Kako goreče je molil od zibeli do groba, večkrat cele noči! Da, lahko rečem: Z molitvijo stopil je na svet, v molitvi je živel in nas odrešil, v molitvi je umrl. In zdaj v nebesih — sicer ne dela, ne uči, ne trpi, vendar pa še vedno moli in enako tudi še pri daritvi sv. maše. Ako toraj Jezus, najčistejši in najsvetejši, sam božji Sin moli, koliko bolj moramo moliti mi revni grešniki, nesrečne stvari? — Toraj že naša pamet in naša vera nas uči, da moramo moliti. Pa še iz drugega vzroka nam je molitev (posebno prosivna) potrebna k zveličanju. Ker je namreč potreben pripomoček k zveličanju.

## II.

Brez molitve se nam ni mogoče zveličati, in sicer nobenemu ne. Kdor je pravičen, mora moliti, da bi ostal do konca stanovit, kdor je pa grešnik, mora moliti, da bi se poboljšal.

1. Kdor hoče biti zveličan, se mora varovati greha, pred vsem smrtnega greha. A greha obvarovati se, vse skušnjave premagati, to je silno težko, ker je nevarnosti od vseh strani tako veliko. *Nikjer ni varnosti*, piše sv. Bernard, *ne v nebesih, ne v raji, še veliko manj na zemlji. V nebesih, v božji bliščobi, padli so angeli; Adam je padel v raji, v tem presrečnem kraji; Juda je padel v šoli Zveličarjevi*. Vsih dušnih sovražnikov nismo v stanu premagati brez božje milosti in sicer obilne božje milosti.

Kdor hoče biti zveličan, mora nadalje dobra dela opravljati, za čednosti se prizadevati. Brez božje milosti pa ne moremo sploh nič zaslužljivega za nebesa storiti. To je verska resnica naše sv. cerkve. Naš Zveličar nam sam pravi: *Brez mene ne morete nič storiti*. (Jan. 15, 5.), t. j. ako vam jest ne pomagam, ne morete ne veliko ne malo storiti za svoje zveličanje, marveč prav nič. In sv. apostelj Pavel pravi, da iz lastne moči ne moremo celo nič nadnaturno dobrega misliti, in še celo imena Jezusovega ne moremo drugače izgovoriti, kakor v sv. Duhu. (2. Kor. 3, 5.; 1. Kor. 12, 3.)

Ako toraj brez božje milosti ne moremo prav nič za svoje zveličanje storiti, kako bi mogli pač brez nje vse božje zapovedi, vse dolžnosti svojega stanu spolnovati, dobra dela opravljati, kakor je naša dolžnost? Kako bi mogli vse velike skušnjave, ktere nam napravlja naše poželjenje, hudobni svet in hudobni duh, premagovati, ker smo tako revni in slabi, da že v malih skušnjavah pademo v greh?

In če se je kdo smrtno pregrešil, zamore le tedaj večnega zveličanja pričakovati, ako se resnično spokori in stanovitno poboljša. To pa se še celo ne more zgoditi brez milosti božje. Ali ni že božja milost, da precej ne umrjemo, marveč imamo še čas, spovedati in spokoriti se? Ali ni milost odpuščanje grehov in posvečenje, ktero sprejmemo v zakramentu sv. pokore? Da pa svoje grehe spoznamo, jih obžalujemo, se jih čisto spovemo in storimo sklep poboljšanja, da zopet v greh ne pademo, marveč ostanemo v pravičnosti, potrebujemo mnogo milosti, posebno milost prave stanovitnosti.

Toraj vidite, da potrebujemo veliko milosti, da se zveličamo.

2. A Gospod Bog hoče nam te milosti dati le, ako ga za to prosimo, ako molimo. Toraj moramo moliti, da se zveličamo. Ali je pa tudi resnica, da nam vse take k zveličanju potrebne milosti le tedaj dati hoče, ako molimo? Da, tako je Bog sklenil. Naš Zveličar nam pravi v današnjem sv. evangeliju: *Prositate in boste sprejeli*. Ako od Boga milosti potrebujete in jih želite, molite in jih boste sprejeli.

— Zveličar nam dalje pravi: *Čujte in molite, da ne padete v skušnjava*. S tem hoče reči: Ako hočete skušnjav se ogibati, jih premagati in svoje duše rešiti, morate čuti in moliti. Ako tega ne storite, boste grešili in se postavili v nevarnost večnega pogubljenja. Kdor ne moli, toraj tudi ne more upati, da bo obstal pred sodbo božjo in se zveličal.

Sv. očetje nas enako prepričalno učé, kako potrebna je molitev, da dosežemo od Boga potrebnih milosti. Omenim samo sv. Avgušтина, ki pravi: *Bog daje sicer nekatere milosti tudi onim, ki ne molijo, a druge milosti, posebno milost stanovitnosti v dobrem* (brez katere se ne moremo zveličati) *daje le onim, ki ga za njo prosijo*. Sv. očetje imenujejo molitev lestvico in ključ do nebes, in s tem pravijo, da, kdor ne moli, zanj so nebesa previsoka, da bi jih mogel doseči, zanj so zaprta in ne pojde notri.

Molitev je toraj potreben pripomoček, katerega se moramo poslužiti, da pridemo v nebesa. Brez obilne božje milosti ne moremo priti v nebesa, a brez molitve te božje milosti ne moremo doseči.

A ni še dovolj, da smo te resnice le splošno prepričani; marveč moramo jo tudi resno premišljevat in si iz nje zajemati naukov za življenje, to resnico na-se obračati.

O pomislimo pač, da smo podobni onim nesrečnim, katerim se barka na morji utaplja, ter smo od valov skušnjav in nevarnosti sem in tje pehani in vedno v smrtni nevarnosti. Imamo le eno samo rešilno desko: molitev. Ako molitev opustimo, bomo se kmalo, kmalo potopili, onesrečili in se vekomaj pogubili.

Recimo si toraj: Ako se hočem zveličati in uiti pogubljenju, moram moliti. Ako ne molim, podpišem si sam smrtno sodbo in večno pogubljenje. Tu ni vprašanje: Je li dobro, je li koristno moliti? Moram moliti; ako ne molim sem pogubljen!

Ali ne bomo toraj žalovali, ako pogledamo življenje toliko kristijanov in ne moremo spoznati, kdaj da molijo ali sploh kaj molijo. Zjutraj vstanejo, ne da bi se spomnili molitve; čez dan vtoplejeni so v časne skrbi, zvečer se lenobno vležejo k počitku, ne da bi kaj molili. Ako gredo zavoljo lepšega v cerkev, gredo le, da se okoli sebe ozirajo. In ako tudi kaj molijo, zgodi se le z jezikom, le iz navade, kar ne moremo imenovati molitev. O nesrečneži, kako pač spolnujejo dolžnost molitve? Kako bodo pač dosegli milost, skušnjave premagati? Kako se bodo mogli varovati smrtnega greha? Groza nas mora biti, ako tacega nesrečnega srečamo.

A kaj hočemo še-le reči, ako se spomnimo onih trdovratnežev, ki so očitni nasprotniki molitve; katere je hudobni duh napolnil s tolikim napuhom in toliko slepoto, ki menijo, da bodo onečastili svoj jezik, ako bi izgovorili le najmanjšo molitvico; kateri so nevoljni, ako morajo kaj od molitve čuti, kateri na prave in molitevne kristijane z največim zaničevanjem zro, kakor na nespametne mračnjake, ki so toliko zaostali za našim razsvitljenim stoletjem. — O nesrečnejši! O nerazumljiva slepota! objokovanja vredna zmota! Ali ne vedó, da imajo rešiti tudi svojo dušo in da jo morejo rešiti le z molitvijo? Pač obžalovanja vredna zmota: Jezusova rešilna kri teče tudi zanje raz sv. križa, pa zastoj za vse, ki nočejo prositi, nočejo — moliti!

Mi pa, o kristijani, ki smo prepričani, kako potrebna je molitev, hočemo moliti in vestno spolnovati zapoved molitve. Posebno bi vas rad spodbudil, pridno in vestno biti pričujočim pri očitni službi božji: *Zakaj, kjer sta dva ali trije zbrani v mojem imenu, sem jest med njimi*, pravi Zveličar. A enako, kakor služba božja, je Bogu dopadljiva tudi družinska molitev, ki jo skupno opravljate doma pred jedjo in po jedi, posebno pa zjutraj in zvečer. Ako ne utegnate dolgo moliti, opravite vsaj kolikor morete. Pa tudi posamič radi molite. Storitve vsako jutro dobri namen, vsa svoja opravila in dela opravljati v božjo čast; a tudi med dnevom kak očenaš ali češčenamarijo ali kako drugo molitvico odmolite, kadar greste memo križa ali kadar čujete zvoniti ali uro bití, in sicer pogosto svoje misli in želje k Bogu obračajte. Prav posebno vas moram pa še opomniti, predno sklenem, da se v molitvi tudi večkrat obrnete k svoji božji materi Mariji, zakaj, kdor Marijo ljubi, ljubi tudi njenega Sina in Sin božji sam želi po rokah svoje ljubljene Matere deliti svoje nebeške darove in milosti. Ker je Marija milosti polna, naša mogočna srednica pri Bogu, bilo bi nam vekomaj žal, ako bi se njene materne priprošnje obilno ne posluževali.

Glejte, predragi, kakor je naša dolžnost moliti važna, tako je tudi lahka. Ni treba več, kakor kar dober kristijan brez težave lahko stori. Vadimo se toraj tem raji v molitvi, da s tem odidemo strašnim kaznim, katere so nam zažugane, ako molitev opuščamo in da dosežemo obilno plačilo, katero čaka v nebeškem kraljestvu kristijana gorečega v molitvi. Amen.

Martin Malenšek.

## Homiletična zrna.

## Prilike Gospodove.

(Dalje.)

## 13. Delavec v vinogradu. (Mat. 20, 1—16.)

Nebeško kraljestvo je podobno hišnemu gospodarju, kateri je zjutraj zgodaj šel najemat delavcev v svoj vinograd. Kadar je pa delavcev najel po denarji na dan, jih je poslal v svoj vinograd. In ob tretji uri je ven šel in videl druge na trgu brez dela stati, ter jim je rekel: Pojdite tudi vi v moj vinograd in kar vam bo prav, vam bom dal. In oni so šli. Spet je ven šel o šesti in deveti uri in je ravno tako storil. — Okoli enajstih pa je ven šel in našel druge postajati in jim reče: Kaj stojite tukaj brez dela celi dan? Mu reko: Ker nas ni nihče najel. Jim reče: Pojdite tudi vi v vinograd.

Kadar se je pa večer storil, reče gospod vinograda svojemu hišniku: Pokliči delavce in daj jim plačilo in začni od poslednjih do prvih. So prišli tedaj, kateri so bili okoli enajste najeti in so prejeli vsak po denarji. Ko so pa tudi prvi prišli, so menili, da bodo več prejeli, pa tudi oni so po denarji prejeli. — In ko so ga prejeli, so godrnjali nad hišnim gospodarjem, rekoč: Le-ti poslednji so le eno uro delali in si jih enake storil nam, ki smo težo dneva in vročino prenašali. On pa je odgovoril in rekel enemu izmed njih: Prijatelj, ne delam ti krivice; ali se nisi za denar z menoj pogodil? Vzemi, kar je tvojega in pojdi; hočem pa tudi temu poslednjemu dati kolikor tebi. Ali mi ni pripuščeno storiti, kar hočem? Je li tvoje oko hudobno, ker sem jaz dober? Tako bodo poslednji prvi in prvi poslednji; zakaj veliko jih je poklicanih, malo pa izvoljenih.

Po besedi je prilika kaj lahko umljiva vsakemu, ker nam tako naravno opisuje en dan iz delavskih krogov. Le to se mi zdi potrebno pojasniti, da so judje dan drugače delili ter ure drugače šteli, kakor pri nas; ne od poldne do polnoči in zopet od polnoči do poldne, marveč dneva ure so se štele posebej in nočne ure posebej; ob šestih zjutraj se jim je dan začel in ob šestih zvečer končal. Teh dvanajst ur so pa še radi delili v štiri dele po tri ure. Ko bi bili klicani naši delavci, bi se sporočilo tako-le glasilo: Prvi so bili poklicani ob šestih zjutraj, drugi ob devetih, tretji opoldne, četrti ob treh popoldne in poslednji celo še-le ob petih zvečer, le za eno uro.

Po razlagi pa se obrača ta prilika v prvotnem pomenu na judovski narod; in ker je bila stara zaveza predpoda nove, obrača se tudi na sv. katoliško cerkev in poslednjič na posamezne ljudi, ki so klicani na delo v kraljestvu božjem.

I. Že preroki so radi primerjali izvoljeno ljudstvo izraelsko vinogradu. Jaz pa sem te zasajal ko odbran vinograd . . . kako si se tedaj meni zvrget, enako divjemu vinogradu? (Jer. 2, 21.)

Delavci prve dobe — zjutraj zgodaj — so služabniki božji od Adama do Noeta. Že prvi človek je bil postavljen v vrt veselja, naj ga obdeluje in varuje. Postal je nezvest; a Bog ga še enkrat pokliče, da zdaj s solzami pomočeno polje obdeluje. Ko pride večer za delavce te dobe, je bilo res žalostno: večina je spridena, le Noe in njegovi so rešeni. — Gospodar pa gre zopet iskat delavcev v drugi dobi od Noeta do Abrahama, mavrica na nebu mu je spremljevalka, priča njegovih obljub; a ljudstvo začne se zgubljeni v neverstvo — večina je kmali na nasprotni strani. — Zopet se usmili gospodar ter gre iskat delavcev ob šesti uri, v tretji dobi od Abrahama do Mozesa. Obljuba je precej pri prvem prav velika: *Jaz sem tvoj varuh in tvoje veliko plačilo.* (I. Moz. 15, 1.) Izaku, Jakopu se ponavlja enaka obljuba; a nezvestih med Jakopovimi mlajšimi je čedalje več, vinogradu Gospodovemu jame pomanjkovati pravih delavcev. — Toraj gre Gospod zopet klicat o deveti uri, v četrti dobi. Voditelj delavcev te dobe je Mozes, ime, ki bo ohranilo svojo slavo do konca dni. Njegovi čudeži so glasni klici božji: *Pojdite v moj vinograd!* Najglasnejše se je razlegal ta glas na Sinajski gori, in tudi obljuba se je ponavljala. Ta glas z obljubami ni potihnil prav do prihoda Kristusovega. Klical in obetal je Gospod po sodnikih in prerokih. Toda spet je bilo več poklicanih kakor izvoljenih.

Vinograd gospodov še ni nobenkrat tako zelo potreboval delavcev kakor zdaj. Zato zdaj — o poslednji uri, pride Sin božji sam in pokliče najprej jude, izvoljeno ljudstvo, potlej pa vse narode. In kaj se zgodi? Veliko jih je bilo sprejetih od vzhoda in zahoda, otroci kraljestva božjega pa so bili zavrženi, ker niso hotli spoznati časa svojega obiskanja. Prvi so bili zadnji!

II. Vinograd se zdaj ves prenovi in čudovito povelicha. Tudi ime dobi drugo; vinograd Gospodov je zdaj sv. cerkev; tembolj jo smemo tako imenovati, ker Kristus imenuje samega sebe vinsko trto, verne pa mladike. Tudi v cerkveni zgodovini lahko ločimo razne ure posebnega poklica — razne dobe. — V prvi uri so šli apostelnji v imenu svojega Gospoda na vse strani takrat znanega sveta in vseh njihovega klica je bil obilen: Sirija, Cilicija, Galacija, Macedonija, Grecija, Italija pridružile so se vinogradu božjemu. Kako lepo je napredovalo božje delo, ko je po Konstantinu sv. cerkev prostost zadobila; novi delavci so bili poklicani; vedno dalje in dalje so se širili zidovi že tako velikega vinograda; prigradena je bila severna Afrika, Španjska, Galija, Anglija, Nemčija, slovanske dežele! — Nova ura je udarila, in spet se je delo zdatno pomaknilo naprej; zopet nove širne meje je dobil vinograd: po Aziji, Indiji, po Kitajskem, v Japanu, Ameriki . . . razlegal se je klic po delavcih, ki so postopali po trgu neverstva, brez dela, a tudi brez upanja večnega plačila. — Veliko jih je, ki še niso slišali klica Gospodovega. Prilika se še zdaj dopolnjuje pred našimi očmi. Na tisoče misijonarjev je po raznih delih sveta, ki v imenu Jezusovem kličejo na delo in obetajo plačilo. Predno pride večer cerkvene zgodovine — sodnji dan, poklicani bodo še zadnji na delo, da se spolni Jezusova beseda: *en hlev, ena čreda!*

Se bolj nego za tuje misijone skrbi sv. cerkev za pridno obdelovanje domačih tal: po domačih misijonih, bratovščinah, pobožnostih, dobrih knjigah, časopisih itd., saj vsaka pridiga, vsak krščanski nauk je nov klic na delo in ponovljena obljuba onega plačila, ki se bo delilo na večer življenja. — A tudi to žalostno prepričanje nam kaže cerkvena zgodovina, da se je v vseh časih ponavljal pretresljivi pristavek prilike: *veliko je poklicanih, a malo izvoljenih!* Premnogi niso hoteli poslušati vabljivega klica; drugi so sicer prišli v vinograd, pa so nesrečneži šli zopet na trg neverstva, krivoverstva, razkolništva! Kako veličasten je bil sadunosni vinograd po južno-vzhodnih deželah, zdaj je s trnjem in osatom preprežena puščava! Kaj je storilo krivoverstvo na Nemškem, Angleškem i. dr.? kaj razkolništvo pri naših bratih Slovanih? Pač res tužna spolnitev Jezusove besede: *Prvi bodo sadnji!*

III. Da je zdaj vinograd Gospodov tako veličasten in razširjen do skrajnih mej, to je sicer ponos za nas katoličane; toda nič bi nam ne pomagalo, ako bi vsaki posebej ne bil priden delavec. Tudi k temu nas spodbuja prilika: vsaka duša je vinograd Gospodov, ki naj ga pridno obdeluje sleherni celi dan svojega življenja, da ne bo samo med poklicanimi, marveč tudi med izvoljenimi.

Zjutraj zgodaj že ga pokliče Gospod v zakramentu sv. krsta; boter govori zanj krstno obljubo, Bog pa ga sprejme za svojega otroka in mu zagotovi plačilo večnega življenja. Zopet pride o tretji uri in vidi, da se je jelo malemu kristjanu delo upirati; zato mu da novo moč in srčnost pri sv. birmi. Pride ob šesti uri in vidi, da duša omaguje, — delavec je ranjen, — hudo bolan; odvzame mu breme, ozdravi bolezen in kliče k novi gorečnosti v sv. pokori. Še ob deveti uri ga obišče in ljubeznjivo okrepča pri sv. obhajilu. In ko udari enajsta, ko solnce zajde in se jame tamniti življenja večer, tedaj ga spet obišče Gospod, tolaži in krepča utrujenega dalavca, odvzame mu zadnje breme, daje srčnost k zadnjemu delu, da bo mogel že skoraj prejeti obljubljeni plačilo.

Pa še v drugem pomenu nam kaže zgodovina, da so nekteri bili poklicani prav zgodaj in so bili ves čas zvesti: sv. Janez je bil še pred rojstvom očiščen, sv. Nikolaj se je že kot dojenček postil; drugi so šli pozneje na delo ali celo prav pozno: sv. Magdalena, sv. Pavel, sv. Ignacij, sv. Avgustin itd. Desni razbojnik Dizma je še-le zvečer začel; a je s pridnostjo nadomestil, kar je bil pred zamudil. Ves je bil zvezan, omeni sv. Gregor, samo jezik in srce mu je bilo prosto, in s tem je v eni uri več zaslužil kakor drugi, ki se v celem življenji niso mogli prav in popolnem resno odločiti za Boga. O kristijan! če nisi še do zdaj dovršil potrebnega dela, slušaj glas Gospodov, hiti, ker ne veš, kako dolge so ure tvojega življenja, morebiti je že udarila enajsta, ali je že prav blizu — morebiti!

(Dalje prih.)